

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

17.03.2021 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[АИКБ](#)

✓ СТАНОВИЩЕ НА АИКБ ПО ПРОЕКТА НА ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Следва пълният текст на становището на Асоциация на индустриалния капитал в България относно проекта на План за възстановяване и устойчивост на Република България.

Изх. № 103/16.03.2021 г.

ДО

Г-Н ТОМИСЛАВ ДОНЧЕВ,
ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Г-ЖА МАРИЯНА НИКОЛОВА,
ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО
ИКОНОМИЧЕСКАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
И МИНИСТЪР НА ТУРИЗМА,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ
ЗА ТРИСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Относно: Становище на АИКБ по проект на План за възстановяване и устойчивост на Република България – версия от 08.02.2021 година

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДОНЧЕВ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО НИКОЛОВА,**

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) е изключително ангажирана с подготовката на Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ) на Република България и следи с нестихващ интерес процеса на неговата подготовка. На 08.02.2021 г. беше публикувана негова нова версия, по която представяме на Вашето внимание

Становище

**на Асоциацията на индустриалния капитал в България по
проект на План за възстановяване и устойчивост на Република България
версия от месец февруари 2021 г.**

АИКБ вярва, че широката обществена консултация и реалното отчитане на мнението на социалните партньори и други заинтересовани страни по проекта на ПВУ е задължително условие за успешната подготовка и реализация на Плана. Тя е и необходимо условие за съгласуването на ПВУ с Европейската комисия. АИКБ представи своето становище по предишната версия на плана – с вх. № 03.04-44/26.11.2020 г., внесено официално в Националния съвет за тристранно сътрудничество (НСТС) и разисквано по време на заседание на НСТС. АИКБ активно участва и в изготвянето на становище на Икономическия и социален съвет на Република България (ИСС)^[1] по ПВУ и настоява препоръките и заключенията от него да бъдат взети предвид.

И сега, както и тогава, АИКБ споделя напълно целта на националния план: *„да способства икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от КОВИД-19 пандемията ... чрез набор от мерки и реформи, които не просто да възстановят потенциала за растеж на икономиката, но и да го развият, като осигурят устойчивост на негативни външни въздействия“.*

АИКБ потвърждава позицията си, че заделените финансови ресурси в размер на 12,2 милиарда лева представлява безпрецедентна възможност за подкрепа на българската икономика, на бизнеса и на гражданите, за да се справят с тази тежка криза, като преодолеят последиците от нея и дори да реструктурират икономиката на България, като я направят по-конкурентоспособна и иновативна.

АИКБ отново подчертава, че високо оценява и подкрепя напълно заявеното от правителството твърдо намерение този ресурс да бъде инвестиран по прозрачен, достъпен начин, при опростени правила и процедури, при проследяемост на

инвестициите и постигнатите резултати, така че да се избегнат всякакви съмнения за сиви и корупционни практики и ще бъде конструктивен и диалогичен партньор за постигането му.

АИКБ одобрява и оценява положително прагматичната структура на проекта, разбираемата му форма и идентифицираните приносни моменти^[2]. Изразява своята удовлетвореност от следните подобрения в новата версия на ПВУ:

- Добавянето на конкретни цели, със съответни количествени измерители и индикатори;
- Обвързването на инвестициите с необходимите реформи;
- Добавянето на някои допълнителни детайли по предлаганите проекти;
- Раздел, посветен на прилагането на ПВУ и неговия контрол;
- Оценка на въздействието.

В същото време АИКБ изказва своето съжаление, че редица конкретни предложения, отправени както от Асоциацията, така и от всички представителни на национално равнище организации на работодателите, от социалните партньори, както и от ИСС, не са възприети и в тази версия на ПВУ, като например:

- Предвиждане на ясен механизъм за планиране, наблюдение и контрол на изпълнението на ПВУ – с участието на социалните партньори и заинтересовани страни;
- Обхващане на всички реформи, предвидени в Националното тристранно споразумение, а не само на част от тях. Липсват напълно:
 - От бизнес среда – намаляването на броя на административните структури (въсщност ПВУ предвижда създаването на нови), мерки и инвестиции за по-слабо развити и изоставящи региони, насърчаване и подкрепа на МСП;
 - От демография, образование, пазар на труда и трудова миграция – комплекс от мерки за справяне с демографската криза, национална програма за строителство на детски ясли и градини, осигуряване на учене през целия живот и продължаващо професионално обучение;
 - Обособяване на ясна таблица с предвидения ресурс по стълбове и области на инвестиции в тях;
 - Предвиденото допълнително национално финансиране от държавния бюджет ли ще се осигурява?
 - Липсват основни данни и приложения към ПВУ, включително връзката с Европейския семестър и таблиците с ключови етапи, цели, времеви план, финансиране и разходи;
 - Липсва конкретика по отделните проекти – такива със стойност над 10 млн. лева;
 - Увеличеният ресурс за подкрепа на реалната икономика, за съжаление, е предвиден като финансови инструменти, което далеч не е толкова ефективно, тъй като голяма част от ресурса се изразходва за управление и администрация.

Като припомня препоръките, коментарите и предложенията за прецизиране и преформулиране на ПВУ, направени вече в предходното становище, АИКБ предоставя допълнителни коментари и съображения по версията на Плана от месец февруари 2021 г.

1. Общи бележки.

- В предишното си становище (вх. № 04-44/26.11.2020 г.) АИКБ, отчитайки безпрецедентна възможност за подобряване на социално – икономическата среда в страната, както и дългосрочния характер на изпълнението на плана, заяви позицията, че трябва да се обърне съществено внимание на въпроса за управлението на инвестициите, в съответствие с принципите на партньорство при инвестирането на средствата от ЕСИФ. **АИКБ предложи наблюдението да се извършва или в рамките на Комитета за наблюдение на Споразумението за партньорство, или да се създаде по аналогия Комитет за наблюдение на изпълнението на Плана.** Съображенията са, че това би позволило участието на социалните партньори по прозрачен начин във вземането на решения по детайлизирането на процедурите за изпълнение и мониторинг на интервенциите по области на политика.

Тъй като предложеният подход не е възприет в новата версия на Плана от месец февруари 2021 г., АИКБ подновява настояването си за възприемането му – в съответствие с препоръките на Европейския икономически и социален комитет и на Европейската комисия.

Липсват и данни за допълняемостта и синергията с другите стратегически планове и програми – които задължително трябва да бъдат добавени.

- **От гледна точка на АИКБ демографската криза е най-сериозното предизвикателство, пред което България е изправена.** И в предишното си становище АИКБ подчерта, че тя се утежнява допълнително от негативните ефекти, предизвикани от COVID-19 пандемията, което изисква с още по-голяма острота и неотложност планирането на политики и мерки за справяне с нея. АИКБ предложи **Планът да посвети специална област на политика за справяне с демографската криза**, в съответствие с договорените мерки в Националното тристранно споразумение.

Въпреки големите очаквания за предвиждането на ресурс по този толкова важен приоритет, в Плана такава област все още липсва. По тази причина АИКБ подновява предложението си в **Плана да се създаде и обособи специална област на политика за справяне с демографската криза.**

- В предишното си становище АИКБ подчерта, че **Планът дава аналогов отговор на дигитални по своята същност предизвикателства в ерата на дигитални трансформации.** Ние оставаме на тази своя позиция, тъй като основната част от инвестициите са насочени към изграждане или подобрене на сграден фонд, инфраструктура и т. н., вместо към иновации, технологична модернизация, цифровизация и роботизация, подобряване на

енергийната ефективност на индустрията и изграждането на системи от интелигентни мрежи и връзки. Като оценява и подкрепя насочването на допълнителен ресурс от 0,9 млрд. лева посредством създаването на три фонда и приветства изготвения индикативен график за стартирането на тяхната работа, АИКБ призовава този ресурс да бъде удвоен, предвид важността на Програмата за подпомагане процеса на преход към кръгова икономика в предприятията. АИКБ предлага този ресурс да се осигури посредством комбиниране на финансирането на проектите за енергийна ефективност в публичния сектор с дългосрочни нисколихвени дългови инструменти, които да бъдат погасявани от спестените благодарение на по-високата ефективност средства. Поддържайки множеството си бележки по отношение на ефективността на финансовите инструменти и усложненото им администриране[3], АИКБ се надява управлението на ПВУ да преодолее тези недостатъци.

АИКБ остава на принципната си позиция преимуществено да се програмират директни разплащания, а за предвидените индиректни плащания да не бъдат създавани нови фондове, а да се ползва капацитета на вече съществуващите фондове, органи за управление и структури.

2. Бележки по конкретни текстове и раздели.

▪ Бележки по Част 1. Общи цели и съгласуваност на Плана

АИКБ подкрепя напълно общите цели на ПВУ и приветства тяхното декомпозиране и обвързване с реални индикатори и макроикономически показатели. Предлага следните коментари и съображения по тях:

▪ Цел: Кумулативен растеж на БВП за периода 2021-2025 г. – 21,7%

АИКБ приветства поставянето на цел, свързана с растежа на БВП. Счита, че тази цел следва да бъде по-амбициозна – като се стреми към постигането на ръст от поне 6 % годишно. Но е интересно как ще се изчисли факторният ефект от интервенциите на ПВУ и каква е допълняемостта с останалите стратегически документи и програми на България. Не става ясно и как са взети решенията за насочване на държавно съ-финансиране към определени мерки и инвестиции (липсва анализ на алтернативи).

▪ Цел: Кумулативно намаление на енергийната интензивност на икономиката за периода 2021-2024 г. – 10%

Българската икономика се характеризира с висока енергийна интензивност – това се дължи на спецификата на конкретните производства, а не на неефективни технологии. Интересно е какво се има предвид с тази цел и как тя се планира да бъде постигната – особено предвид на крайно недостатъчния ресурс, насочен към конкретни интервенции в производствените предприятия.

В предишното си становище АИКБ посочи, че в тогавашната версия на ПВУ беше записано, че българската икономика изразходва средно 3,6 пъти повече енергийни ресурси за производство на единица БВП от средния енергиен разход в ЕС. Ние подчертахме, че това изчисление е направено, без да се отчита стандарта на покупателната способност при обема на БВП. Всъщност коректното сравнение между нашата страна и средното за ЕС, препоръчано от Евростат, показва енергийна интензивност за България през 2018 г. 171,92 кг.н.е. за 1 000 евро БВП (PPS) при средноевропейско ниво 119,77 (за ЕС-27).

Във връзка с това бяхме препоръчали запис: „българската икономика изразходва средно 1,5 пъти повече енергийни ресурси за производство на единица БВП (PPS) от средния енергиен разход в ЕС“, предвид стандарта на покупателна способност, като също така бяхме препоръчали изречението за сектора на услугите да отпадне.

▪ Връзка с Европейския семестър

Този раздел е от изключителна важност. Като подкрепя декомпозираните Препоръки, АИКБ настоява конкретните мерки за тяхното изпълнение да бъдат обсъдени със социалните партньори и тяхното мнение да бъде конкретно и прецизно отразено.

▪ Бележки по Иновативна България.

▪ Образование и умения.

АИКБ поддържа подкрепата си за изграждането на STEM образователна среда и насърчаването на електронното обучение, както и модернизирването на образователните институции. Ние твърдо стоим на позицията си, че повече и по-качествено образование е най-сигурният и бърз начин за повишаването на конкурентоспособността. Още един път подчертаваме по отношение на предвидените Центрове за личностно развитие на ученици и младежи, че е необходимо инвестициите в тях да бъдат насочени и към насърчаването на талантите на младите хора и поощряване на интереса им към природо-математически дисциплини. АИКБ изразява съжаление, че не са предоставени повече данни и конкретни подробности за предвидените за финансиране проекти, като липсват дори основните числови характеристики от предходния вариант.

АИКБ поддържа предложението си обхвата на тези центрове да бъде разширен, за да включи и „Центрове за развитие на таланти“, както и да се предвиди партньорство с работодатели, за да се осигури практика в реална среда.

Поддържаме и предложението си да се инвестира и в създаването на менторски и наставнически онлайн мрежи, които да насърчават кариерната ориентация посредством лично наставничество и да подпомагат успешното навлизане на младите хора на пазара на труда, включително посредством личен пример и контакт.

Още един път АИКБ предлага обхватът на областта на политика да бъде разширен, за да обхване и дуалното обучение, както и да се предвидят инвестиции за здравна превенция на учащите се младежи.

Има разминаване между записаната обща сума на този компонент – 1497,4 млн. лв. и сумата на отделните инвестиции в неговите рамки – 1688,5 млн. лв. Не е ясно откъде произтича това разминаване. Ако се дължи на предвидени разходи за управление, АИКБ изказва опасенията си от твърде големия размер и предлага подобни разходи да се планират по прозрачен начин.

- *Научни изследвания и иновации.*

АИКБ оценява възприемането на предложението, представено в предишното ѝ становище за подкрепа и разширяване на успешното участие на български бенефициенти в Хоризонт Европа, при условие, че подкрепата ще е директно насочена към български предприятия и НПО – в рамките на предвидените в първия стълб на Инвестиция 1 средства. Настоява изпълнението на втория стълб да се изпълнява в тясно сътрудничество с бизнеса.

Като потвърждаваме и подкрепата си по отношение на целта за насърчаване на изследователската дейност (включително посредством създаването на мрежи от университети), на нас ни се налага да напомним много настоятелно, че подобна дейност не би била успешна без участието на бизнеса – който отново липсва почти напълно в предвидените реформи и интервенции. Акцент върху трансфер на технологии и насърчаване на комерсиализацията има по-скоро последващ, а не изпреварващ характер. Бизнесът трябва да е включен още на етап проектиране, за да се гарантира необходимостта на съответните разработки. **АИКБ поставя още един път на дневен ред необходимостта изрично да се изисква такова партньорство.**

За постигането на подобна цел ще е необходима и промяна в регламентирането на публично-частните партньорства, поради действащото в момента ограничение в Постановление 61 на МС. Участието на бизнеса в тази област е от ключово значение, тъй като в много случаи университетите нямат достъп до необходимото оборудване, включително лабораторно.

- *Интелигентна индустрия.*

АИКБ оценява завишаването на ресурса за насърчаване на икономическата трансформация. За да се гарантира неговото ефективно инвестиране, е необходимо трите предвидени фонда да бъдат структурирани в тясно сътрудничество с бизнеса. Необходимо е също поне 80 % от предвидения ресурс да бъде за грантово финансиране и не повече от 20 % – за финансови инструменти.

АИКБ напомня, че са необходими сериозни инвестиции в технологично реструктуриране и модернизация на компаниите, за да бъдат те ефективни участници в скъсяването на веригите на стойността. АИКБ подновява предложението си да се поиска блоково изключение по схеми за подкрепа на големи предприятия за насърчаване на участието им в скъсяване на веригите на стойността.

АИКБ нееднократно се е обявявала категорично против инвестирането в индустриални паркове и финансирането на техническа инфраструктура, от които няма ясно изразени бизнес потребности. Тази наша позиция е отмината в новата версия на ПВУ.

АИКБ подновява предложението си поне половината от ресурсите за индустриални паркове и техническа инфраструктура да бъде пренасочен именно към инвестиции в скъсяване на веригите за доставка и реиндустриализация – посредством технологична модернизация и реструктуриране и преориентиране на производства.

АИКБ продължава да смята, че това са най-важните области за подкрепа, тъй като именно по този начин се гарантира справянето с икономическата криза и осигуряването на висок растеж, и предлага към тях да бъде пренасочени ресурси и в рамките на „Зелена България“. **Предложението ни е обемът на насочените към инвестиции в скъсяване на веригите за доставка и реиндустриализация средства да бъде в размер поне на 2,0 милиарда лева (каквото е и предложението на Икономическия и социален съвет) за сметка на безвъзмездните средства за енергийна ефективност, които могат дори да бъдат увеличени, но за сметка на ползването на кредити.** Това е наша принципна позиция, ние стоим зад нея и силно възразяваме срещу мълчаливото ѝ подминаване.

- *Бележки по Зелена България.*

- *Кръгова и нисковъглеродна икономика.*

АИКБ би подкрепила създаването на Национален фонд за декарбонизация, само ако социалните партньори участват в неговото структуриране и управление. Консултативен съвет предполага по-скоро формална консултация и по тази причина АИКБ предлага към управителя на Фонда да се създаде Борд с участието на социалните партньори.

Като продължава да подчертава нуждата от насърчаване на кръгова и нисковъглеродна икономика, **АИКБ с голямо съжаление отбелязва липсата на мерки за подкрепа на въвеждането на електрически превозни средства, производството на електродвигатели, акумулатори, батерии.**

АИКБ вече посочи, че липсват и мерки за насърчаване на разработки в посока на съхраняване на енергия и насърчаване на електрическата мобилност.

АИКБ смята за свое задължение още един път да напомни, че са необходими много сериозни инвестиции в технологичното реструктуриране и модернизацията на компаниите, за да бъдат те ефективни участници в кръговата икономика и за да бъдат постигнати целите за климатична неутралност. **С риск да бъдем обвинени, че се повтаряме, още един път акцентираме на предложението да се поиска блоково изключение по схеми за подкрепа на технологично обновяване на големи предприятия за насърчаване на участието им в кръгова икономика и за постигане на климатична неутралност.**

Известно е, че подобни проекти се изплащат от осъществените икономии. **Затова те трябва да бъдат приоритетно финансирани посредством предоставянето на нисколихвени, дългосрочни кредити, които да бъдат връщани от постигнатите икономии при енергопотребление.** АИКБ остава на позицията си, че в крайни случаи, ако се предвижда грантово финансиране, интензитетът на подкрепа следва да не надвишава 25 %.

АИКБ продължава да има определени резерви и по отношение на планираната подкрепа за ЕСО в размер на 511 милиона лева.

Не става ясно също как е изчислен размерът на общото финансиране на компонента – 3377 (+227,3 държавно съфинансиране) – тъй като сборът от инвестициите не дава тази стойност.

- *Устойчиво селско стопанство.*

АИКБ предлага инвестициите в хидромелиорации, предвидени в Националния план за възстановяване и устойчивост, да се извършват след подбор на конкурентни проекти, основани на: предвидени капиталови инвестиции в конкретен обект – собственост на „Напоителни системи“ ЕАД; план за управление на обектите и дейностите, свързани с експлоатацията и поддръжката и при ясни правила за публичен контрол на разходваните средства.

АИКБ предлага също да се даде възможност за изпълнението на частни проекти за сондиране за намиране на водни източници, които да се използват за напояване.

За сметка на това АИКБ продължава да настоява за финансиране на български генетичен фонд от сортове растения и породи животни, включително посредством стимулиране на селскостопанските производители да отглеждат растения и животни с гарантирана чистота за нуждите на подобен генетичен фонд[4].

- **Бележки по Свързана България.**

В предишното си становище АИКБ отбеляза, че в тази част на Плана не е ясна връзката на антикризисните мерки и предложените области за интервенция, с изключение на цифровата свързаност. АИКБ остава на мнението си, че най-вече поради изоставането на инвестициите в железопътна и ВиК инфраструктура, все пак може да приеме подобно финансиране, без да се противопоставя по категоричен начин, но остава с особено мнение.

- **Бележки по Справедлива България.**

- **Бизнес среда.**

АИКБ вече декларира, че категорично НЕ приема със средства, предназначени за справяне с COVID кризата, да се финансират закъснели, неуспешни и неотговорно извършвани операции за постигането на ефективно електронно правителство. В предишното си становище ние изрично посочихме, че по някои изчисления до момента в несъществуващото „електронно управление“ през последните 10 години са налетели милиарди левове, но БЕЗ видим резултат.

АИКБ остава на позицията си – вместо да продължи пълненето на „делвата на Данаидите“ при „електронното правителство“, работата да се съсредоточи върху постигането на съвместимост и взаимен достъп до ключови регистри, в съответствие с приетото в ЕС законодателство, като се прилагат глобални стандарти за идентифициране и обмен на данни.

- **Социално включване.**

В предишното си становище АИКБ възрази и срещу използването на средствата, предназначени за справяне с COVID кризата, за финансиране на закъснели реформи и настоя подкрепата да бъде за съвместни действия на социалните партньори по насърчаване на социалното включване – като борба с недеklarираната заетост, със сивата икономика, подкрепа на доброволната събираемост, повишаване привлекателността на професии от ключово значение за конкурентоспособността, в които има недостиг на персонал, достъп до дигитални компетенции и т.н.

Пак тогава възразихме и срещу поименното посочване на само малка част от подобни инициативи – като MyCompetence и сребърна икономика и настояхме да бъде предвидена подкрепа за всички полезни инициативи.

В новата версия на ПВУ от месец февруари 2021 г. не се забелязва възраженията на АИКБ в частта за социалното включване да се взети предвид по какъвто и да е начин. По тази причина ние подновяваме своите настоявания в тази област.

- **Здравеопазване.**

В предишното си становище АИКБ подкрепи необходимостта от модернизация на материалната база на лечебните заведения и нуждата от мотивация и задържане на персонала в тях. Едновременно с това ние настояхме поне половината от предвидения ресурс да бъде насочен към превенция на здравето и към системи за ранна диагностика и предотвратяване на хронични заболявания[5].

В новата версия на ПВУ за превенция се говори единствено по отношение на онкологичните заболявания, като това беше заложено и в предишната версия, която коментирахме с предишното си становище (вх. № 03.04-44/26.11.2020 г.). Можем само да изкажем съжаление за това, че се демонстрира не просто недооценка, а откровено неразбиране на проблема с превенцията на здравето в Република България. Това не е печеливша стратегия.

АИКБ още един път отправя своето предложение за заделяне на финансови ресурси в подкрепа на превенцията на здравето и за осигуряване на системи за ранна диагностика и предотвратяване на хронични заболявания.

В заключение – АИКБ смята, че с преработения вариант на Плана за възстановяване и устойчивост във версията му от февруари 2021 г. е постигнато известно подобрение, но то е в минимална степен. По-съществено подобрение се забелязва сякаш само в областта на водородната икономика, което е радостно, но в никакъв случай не е достатъчно.

АИКБ смята, че все още има шанс много разумни предложения да бъдат включени в един доработен вариант на Плана за възстановяване и устойчивост. При анализа на предишния вариант ние декларирахме своята готовност да бъдем конструктивен и диалогичен партньор и смятаме, че това становище е част от изпълнението на този наш ангажимент.

Изказваме съжаление, че подобна дискусия трябва да се води по време на предизборна кампания, когато всяка критика и оценка могат да се използват със спекулативна цел, но няма как да оставим без последствие мълчаливото отхвърляне на цяла поредица наши предложения, които смятаме за адекватни, разумни и най-вече за добронамерени.

В този смисъл АИКБ продължава да смята процеса за изработване на Плана за възстановяване и устойчивост за недовършен и декларира готовността си да продължи участието си в общата ни отговорна работа по него.

С УВАЖЕНИЕ,

ВАСИЛ ВЕЛЕВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА
АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ
КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ

[1] <http://www.esc.bg/bg/activities/opinions>

[2] В предишното становище на АИКБ тези приноси моменти бяха посочени, както следва:

Обособяването на четири ясно разграничени стълба, с пропорционален ресурс за изпълнението на всеки от тях;

Обвързването на областите на политика във всеки от стълбовете с конкретни програми;

Планирането на конкретни проекти, в допълнение към националното финансиране и това по Споразумението за партньорство – 2021 – 2027 г.

[3] Нашите съображения, изложени в предишното ни становище бяха, че освен високите административни разходи по създаването и функционирането на подобни фондове, проблем са и прозрачността, ясното проследяване на ефекта от мерките за подкрепа, съмнения за равнопоставен достъп на бенефициенти, за обективността на оценката и подбора на проекти и т.н.

[4] България имаше много добри традиции в тази област, която е също толкова важна, колкото и иновациите, но за съжаление те са почти напълно изгубени и трябва спешно да се работи за тяхното възстановяване – включително посредством конкретни проекти с бенефициенти предприятия и/или научни звена, насочени към създаване на сертифицирани пепиниери и развъдни стопанства за ценни местни сортове растения и животински породи.

[5] Аргументите ни за това бяха не емоционални и умозрителни, а почиващи на статистически данни и на здравия разум. В България отделеният за превенция ресурс е 2 пъти по-малко от средните за Европа стойности, а за болнична помощ и лекарства – 2 пъти повече като дял в разходите за здраве. Приоритетното финансиране на превенция на здравето би повишила ефективността на цялата система на здравеопазване.

Допълнителна информация може да намерите в следното [приложение](#).

[News.bg](#)

✓ АИКБ не хареса Плана за възстановяване и устойчивост и след редакция

Широката обществена консултация по проекта на Плана за възстановяване и устойчивост на България е задължително условие за неговата успешна подготовка и реализация. Това се посочва в официално становище на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

От АИКБ подчертават, че целта на националния план е "да способства икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от COVID-19 пандемията ... чрез набор от мерки и реформи, които не просто да възстановят потенциала за растеж на икономиката, но и да го развият, като осигурят устойчивост на негативни външни въздействия".

Според Асоциацията заделените финансови ресурси в размер на 12,2 милиарда лева са безпрецедентна възможност за подкрепа на българската икономика, за да се справи с кризата.

АИКБ изразява удовлетвореност от **следните подобрения в новата версия на Плана:**

- Добавянето на конкретни цели, със съответни количествени измерители и индикатори;
- Обвързването на инвестициите с необходимите реформи;
- Добавянето на някои допълнителни детайли по предлаганите проекти;
- Раздел, посветен на прилагането на ПВУ и неговия контрол;
- Оценка на въздействието.

От Асоциацията обаче са недоволни, че и в тази версия на ПВУ **не са възприети следните предложения:**

- Предвиждане на ясен механизъм за планиране, наблюдение и контрол на изпълнението на ПВУ - с участието на социалните партньори и заинтересовани страни;
- Обхващане на всички реформи, предвидени в Националното тристранно споразумение, а не само на част от тях. Липсват напълно:
 - - От бизнес среда - намаляването на броя на административните структури, мерки и инвестиции за по-слабо развити и изоставящи региони, насърчаване и подкрепа на МСП;
 - - От демография, образование, пазар на труда и трудова миграция - комплекс от мерки за справяне с демографската криза, национална програма за строителство на детски ясли и градини, осигуряване на учене през целия живот и продължаващо професионално обучение;
- Обособяване на ясна таблица с предвидения ресурс по стълбове и области на инвестиции в тях;
- Предвиденото допълнително национално финансиране от държавния бюджет ли ще се осигурява?
- Липсват основни данни и приложения към ПВУ, включително връзката с Европейския семестър и таблиците с ключови етапи, цели, времеви план, финансиране и разходи;
- Липсва конкретика по отделните проекти - такива със стойност над 10 млн. лева;
- Увеличеният ресурс за подкрепа на реалната икономика е предвиден като финансови инструменти, което далеч не е толкова ефективно, тъй като голяма част от ресурса се изразходва за управление и администрация.

АИКБ предоставя допълнителни коментари и съображения по версията на Плана от месец февруари 2021 г.

Общи бележки.

- **1.** В предишното си становище (вх. № 03.04-44/26.11.2020 г.) АИКБ, отчитайки безпрецедентна възможност за подобряване на социално - икономическата среда в страната, както и дългосрочния характер на изпълнението на плана, заяви позицията, че трябва да се обърне съществено внимание на въпроса за управлението на инвестициите, в съответствие с принципите на партньорство при инвестирането на средствата от ЕСИФ. **АИКБ предложи наблюдението да се извършва или в рамките на Комитета за наблюдение на Споразумението за партньорство, или да се създаде по аналогия Комитет за наблюдение на изпълнението на Плана.** Съображенията са, че това би позволило участието на социалните партньори по прозрачен начин във вземането на решения по детайлизирането на процедурите за изпълнение и мониторинг на интервенциите по области на политика.

Тъй като предложеният подход не е възприет в новата версия на Плана от месец февруари 2021 г., АИКБ подновява настояването си за възприемането му - в съответствие с препоръките на Европейския икономически и социален комитет и на Европейската комисия.

Липсват и данни за допълняемостта и синергията с другите стратегически планове и програми - които задължително трябва да бъдат добавени.

- **2.** От гледна точка на АИКБ демографската криза е най-сериозното предизвикателство, пред което България е изправена. И в предишното си становище АИКБ подчерта, че тя се утежнява допълнително от негативните ефекти, предизвикани от COVID-19 пандемията, което изисква с още по-голяма острота и неотложност планирането на политики и мерки за справяне с нея. АИКБ предложи **Планът да посвети специална област на политика за справяне с демографската криза**, в съответствие с договорените мерки в Националното тристранно споразумение.

Въпреки големите очаквания за предвиждането на ресурс по този толкова важен приоритет, в Плана такава област все още липсва. По тази причина АИКБ подновява предложението си в **Плана да се създаде и обособи специална област на политика за справяне с демографската криза.**

- **3.** В предишното си становище АИКБ подчерта, че **Планът дава аналогов отговор на дигитални по своята същност предизвикателства в ерата на дигитални трансформации.** Ние оставаме на тази своя позиция, тъй като основната част от инвестициите са насочени към изграждане или подобрене на сграден фонд, инфраструктура и т. н., вместо към иновации, технологична модернизация, цифровизация и роботизация, подобряване на енергийната ефективност на индустрията и изграждането на системи от интелигентни мрежи и връзки. Като оценява и подкрепя насочването на допълнителен ресурс от 0,9 млрд. лева посредством създаването на три фонда и приветства изготвения индикативен график за стартирането на тяхната работа, АИКБ призовава този ресурс да бъде удвоен, предвид важността на Програмата за подпомагане процеса на преход към кръгова икономика в предприятията. АИКБ предлага този ресурс да се осигури посредством комбиниране на финансирането на проектите за енергийна ефективност в публичния сектор с дългосрочни нисколихвени дългови инструменти, които да бъдат погасявани от спестените благодарение на по-високата ефективност средства. Поддържайки множеството си бележки по отношение на ефективността на финансовите инструменти и усложненото им администриране, АИКБ се надява управлението на ПВУ да преодолее тези недостатъци.

АИКБ остава на принципната си позиция преимуществено да се програмират директни разплащания, а за предвидените индиректни плащания да не бъдат създавани нови фондове, а да се ползва капацитета на вече съществуващите фондове, органи за управление и структури.

Бележки по конкретни текстове и раздели.

- **1. Бележки по Част 1. Общи цели и съгласуваност на Плана**

АИКБ подкрепя напълно общите цели на ПВУ и приветства тяхното декомпозиране и обвързване с реални индикатори и макроикономически показатели. Предлага следните коментари и съображения по тях:

- **1.1. Цел: Кумулативен растеж на БВП за периода 2021-2025 г. - 21,7%**

АИКБ приветства поставянето на цел, свързана с растежа на БВП. Счита, че тази цел следва да бъде по-амбициозна - като се стреми към постигането на ръст от поне 6 % годишно. Но е интересно как ще се изчисли факторният ефект от интервенциите на ПВУ и каква е допълняемостта с останалите стратегически документи и програми на България. Не става ясно и как са взети решенията за насочване на държавно съ-финансиране към определени мерки и инвестиции (липсва анализ на алтернативи).

- **1.2. Цел: Кумулативно намаление на енергийната интензивност на икономиката за периода 2021-2024 г. - 10%**

Българската икономика се характеризира с висока енергийна интензивност - това се дължи на спецификата на конкретните производства, а не на неефективни технологии. Интересно е какво се има предвид с тази цел и как тя се планира да бъде постигната - особено предвид на крайно недостатъчния ресурс, насочен към конкретни интервенции в производствените предприятия.

В предишното си становище АИКБ посочи, че в тогавашната версия на ПВУ беше записано, че българската икономика изразходва средно 3,6 пъти повече енергийни ресурси за производство на единица БВП от средния енергиен разход в ЕС. Ние подчертахме, че това изчисление е направено, без да се отчита стандарта на покупателната способност при обема на БВП. Всъщност коректното сравнение между нашата страна и средното за ЕС, препоръчано от Евростат, показва енергийна интензивност за България през 2018 г. 171,92 кг.н.е. за 1 000 евро БВП (PPS) при средноевропейско ниво 119,77 (за ЕС-27).

Във връзка с това бяхме препоръчали запис: "българската икономика изразходва средно 1,5 пъти повече енергийни ресурси за производство на единица БВП (PPS) от средния енергиен разход в ЕС", предвид стандарта на покупателна способност, като също така бяхме препоръчали изречението за сектора на услугите да отпадне.

- 1.3. Връзка с Европейския семестър

Този раздел е от изключителна важност. Като подкрепя декомпозираните Препоръки, АИКБ настоява конкретните мерки за тяхното изпълнение да бъдат обсъдени със социалните партньори и тяхното мнение да бъде конкретно и прецизно отразено.

Бележки по Иновативна България.

- 2.1. Образование и умения.

АИКБ поддържа подкрепата си за изграждането на STEM образователна среда и насърчаването на електронното обучение, както и модернизиранието на образователните институции. Ние твърдо стоим на позицията си, че повече и по-качествено образование е най-сигурният и бърз начин за повишаването на конкурентоспособността. Още един път подчертаваме по отношение на предвидените Центрове за личностно развитие на ученици и младежи, че е необходимо инвестициите в тях да бъдат насочени и към насърчаването на талантите на младите хора и поощряване на интереса им към природо-математически дисциплини. АИКБ изразява съжаление, че не са предоставени повече данни и конкретни подробности за предвидените за финансиране проекти, като липсват дори основните числови характеристики от предходния вариант.

АИКБ поддържа предложението си обхваща на тези центрове да бъде разширен, за да включи и "Центрове за развитие на таланти", както и да се предвиди партньорство с работодатели, за да се осигури практика в реална среда.

Поддържахме и предложението си да се инвестира и в създаването на менторски и наставнически онлайн мрежи, които да насърчават кариерната ориентация посредством лично наставничество и да подпомагат успешното навлизане на младите хора на пазара на труда, включително посредством личен пример и контакт.

Още един път АИКБ предлага обхватът на областта на политика да бъде разширен, за да обхване и дуалното обучение, както и да се предвидят инвестиции за здравна превенция на учащите се младежи.

Има разминаване между записаната обща сума на този компонент - 1497,4 млн. лв. и сумата на отделните инвестиции в неговите рамки - 1688,5 млн. лв. Не е ясно откъде произтича това разминаване. Ако се дължи на предвидени разходи за управление, АИКБ изказва опасенията си от твърде големия размер и предлага подобни разходи да се планират по прозрачен начин.

- 2.2. Научни изследвания и иновации.

АИКБ оценява възприемането на предложението, представено в предишното й становище за подкрепа и разширяване на успешното участие на български бенефициенти в Хоризонт Европа, при условие, че подкрепата ще е директно насочена към български предприятия и НПО - в рамките на предвидените в първия стълб на Инвестиция 1 средства. Настоява изпълнението на втория стълб да се изпълнява в тясно сътрудничество с бизнеса.

Като потвърждаваме и подкрепата си по отношение на целта за насърчаване на изследователската дейност (включително посредством създаването на мрежи от университети), на нас ни се налага да напомним много настоятелно, че подобна дейност не би била успешна без участието на бизнеса - който отново липсва почти напълно в предвидените реформи и интервенции. Акцент върху трансфер на технологии и насърчаване на комерсиализацията има по-скоро последващ, а не изпреварващ характер. Бизнесът трябва да е включен още на етап проектиране, за да се гарантира необходимостта на съответните разработки. **АИКБ поставя още един път на дневен ред необходимостта изрично да се изисква такова партньорство.**

За постигането на подобна цел ще е необходима и промяна в регламентирането на публично-частните партньорства, поради действащото в момента ограничение в Постановление 61 на МС. Участието на бизнеса в тази област е от ключово значение, тъй като в много случаи университетите нямат достъп до необходимото оборудване, включително лабораторно.

- 2.3. Интелигентна индустрия.

АИКБ оценява завишаването на ресурса за насърчаване на икономическата трансформация. За да се гарантира неговото ефективно инвестиране, е необходимо трите предвидени фонда да бъдат структурирани в тясно сътрудничество с бизнеса. Необходимо е също поне 80 % от предвидения ресурс да бъде за грантово финансиране и не повече от 20 % - за финансови инструменти.

АИКБ напомня, че са необходими сериозни инвестиции в технологично реструктуриране и модернизация на компаниите, за да бъдат те ефективни участници в скъсяването на веригите на стойността. АИКБ подновява предложението си да се поиска блоково изключение по схеми за подкрепа на големи предприятия за насърчаване на участието им в скъсяване на веригите на стойността.

АИКБ нееднократно се е обявявала категорично против инвестирането в индустриални паркове и финансирането на техническа инфраструктура, от които няма ясно изразени бизнес потребности. Тази наша позиция е отмината в новата версия на ПВУ.

АИКБ подновява предложението си поне половината от ресурсите за индустриални паркове и техническа инфраструктура да бъде пренасочен именно към инвестиции в скъсяване на веригите за доставка и реиндустриализация - посредством технологична модернизация и реструктуриране и преориентиране на производства.

АИКБ продължава да смята, че това са най-важните области за подкрепа, тъй като именно по този начин се гарантира справянето с икономическата криза и осигуряването на висок растеж, и предлага към тях да бъде пренасочени ресурси и в рамките на "Зелена България". **Предложението ни е обемът на насочените към инвестиции в скъсяване на веригите за доставка и реиндустриализация средства да бъде в размер поне на 2,0 милиарда лева (каквото е и предложението**

на Икономическия и социален съвет) за сметка на безвъзмездните средства за енергийна ефективност, които могат дори да бъдат увеличени, но за сметка на ползването на кредити. Това е наша принципна позиция, ние стоим зад нея и силно възразяваме срещу мълчаливото ѝ подминаване

3. Бележки по Зелена България.

• 3.1. Кръгова и нисковъглеродна икономика.

АИКБ би подкрепила създаването на Национален фонд за декарбонизация, само ако социалните партньори участват в неговото структуриране и управление. Консултативен съвет предполага по-скоро формална консултация и по тази причина АИКБ предлага към управителя на Фонда да се създаде Борд с участието на социалните партньори.

Като продължава да подчертава нуждата от насърчаване на кръгова и нисковъглеродна икономика, **АИКБ с голямо съжаление отбелязва липсата на мерки за подкрепа на въвеждането на електрически превозни средства, производството на електродвигатели, акумулатори, батерии.**

АИКБ вече посочи, че липсват и мерки за насърчаване на разработки в посока на съхраняване на енергия и насърчаване на електрическата мобилност.

АИКБ смята за свое задължение още един път да напомни, че са необходими много сериозни инвестиции в технологичното реструктуриране и модернизацията на компаниите, за да бъдат те ефективни участници в кръговата икономика и за да бъдат постигнати целите за климатична неутралност. **С риск да бъдем обвинени, че се повтаряме, още един път акцентираме на предложението да се поиска блоково изключение по схеми за подкрепа на технологично обновяване на големи предприятия за насърчаване на участието им в кръгова икономика и за постигане на климатична неутралност.**

Известно е, че подобни проекти се изплащат от осъществените икономии. **Затова те трябва да бъдат приоритетно финансирани посредством предоставянето на нисколихвени, дългосрочни кредити, които да бъдат връщани от постигнатите икономии при енергопотребление.** АИКБ остава на позицията си, че в крайни случаи, ако се предвижда грантово финансиране, интензитетът на подкрепа следва да не надвишава 25 %.

АИКБ продължава да има определени резерви и по отношение на планираната подкрепа за ЕСО в размер на 511 милиона лева.

Не става ясно също как е изчислен размерът на общото финансиране на компонента - 3377 (+227,3 държавно съфинансиране) - тъй като сборът от инвестициите не дава тази стойност.

• 3.2. Устойчиво селско стопанство.

АИКБ предлага инвестициите в хидромелиорации, предвидени в Националния план за възстановяване и устойчивост, да се извършват след подбор на конкурентни проекти, основани на: предвидени капиталови инвестиции в конкретен обект - собственост на "Напоителни системи" ЕАД; план за управление на обектите и дейностите, свързани с експлоатацията и поддръжката и при ясни правила за публичен контрол на разходваните средства.

АИКБ предлага също да се даде възможност за изпълнението на частни проекти за сондиране за намиране на водни източници, които да се използват за напояване.

За сметка на това АИКБ продължава да настоява за финансиране на български генетичен фонд от сортове растения и породи животни, включително посредством стимулиране на селскостопанските производители да отглеждат растения и животни с гарантирана чистота за нуждите на подобен генетичен фонд.

Бележки по Свързана България.

В предишното си становище АИКБ отбеляза, че в тази част на Плана не е ясна връзката на антикризисните мерки и предложените области за интервенция, с изключение на цифровата свързаност. АИКБ остава на мнението си, че най-вече поради изоставането на инвестициите в железопътна и ВиК инфраструктура, все пак може да приеме подобно финансиране, без да се противопоставя по категоричен начин, но остава с особено мнение

5. Бележки по Справедлива България.

• 5.1. Бизнес среда.

АИКБ вече декларира, че категорично НЕ приема със средства, предназначени за справяне с COVID кризата, да се финансират закъснели, неуспешни и неотговорно извършвани операции за постигането на ефективно електронно правителство. В предишното си становище ние изрично посочихме, че по някои изчисления до момента в несъществуващото "електронно управление" през последните 10 години са налетели милиарди левове, но БЕЗ видим резултат.

АИКБ остава на позицията си - вместо да продължи пълненето на "делвата на Данаидите" при "електронното правителство", работата да се съсредоточи върху постигането на съвместимост и взаимен достъп до ключови регистри, в съответствие с приетото в ЕС законодателство, като се прилагат глобални стандарти за идентифициране и обмен на данни.

• 5.2. Социално включване.

В предишното си становище АИКБ възрази и срещу използването на средствата, предназначени за справяне с COVID кризата, за финансиране на закъснели реформи и настоя подкрепата да бъде за съвместни действия на социалните партньори по насърчаване на социалното включване - като борба с недеklarираната заетост, със сивата икономика, подкрепа на доброволната събираемост, повишаване привлекателността на професии от ключово значение за конкурентоспособността, в които има недостиг на персонал, достъп до дигитални компетенции и т.н.

Пак тогава възразихме и срещу поименното посочване на само малка част от подобни инициативи - като MyCompetence и сребърна икономика и настояхме да бъде предвидена подкрепа за всички полезни инициативи.

В новата версия на ПВУ от месец февруари 2021 г. не се забелязва възраженията на АИКБ в частта за социалното включване да се взети предвид по какъвто и да е начин. По тази причина ние подновяваме своите настоявания в тази област.

- **5.3. Здравеопазване.**

В предишното си становище АИКБ подкрепи необходимостта от модернизация на материалната база на лечебните заведения и нуждата от мотивация и задържане на персонала в тях. Едновременно с това ние настояхме поне половината от предвидения ресурс да бъде насочен към превенция на здравето и към системи за ранна диагностика и предотвратяване на хронични заболявания.

В новата версия на ПВУ за превенция се говори единствено по отношение на онкологичните заболявания, като това беше заложено и в предишната версия, която коментирахме с предишното си становище (вх. № 03.04-44/26.11.2020 г.). Можем само да изкажем съжаление за това, че се демонстрира не просто недооценка, а откровено неразбиране на проблема с превенцията на здравето в Република България. Това не е печеливша стратегия.

АИКБ още един път отправя своето предложение за заделяне на финансови ресурси в подкрепа на превенцията на здравето и за осигуряване на системи за ранна диагностика и предотвратяване на хронични заболявания.

Според Асоциацията **с преработения вариант на Плана за възстановяване и устойчивост е постигнато подобрене, но то е минимално.** По-съществено подобрене се забелязва само в областта на водородната икономика.

АИКБ е на мнение, че все още има шанс разумни предложения да бъдат включени в един доработен вариант на Плана и продължава да смята процеса за изработване на Плана за недовършен.

[Fakti.bg](#)

✓ АИКБ пак не хареса Плана за възстановяване и устойчивост

АИКБ вече посочи, че липсват и мерки за насърчаване на разработки в посока на съхраняване на енергия и насърчаване на електрическата мобилност

Широката обществена консултация по проекта на Плана за възстановяване и устойчивост на България е задължително условие за неговата успешна подготовка и реализация. Това се посочва в официално становище на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

От АИКБ подчертават, че целта на националния план е "да способства икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от COVID-19 пандемията ... чрез набор от мерки и реформи, които не просто да възстановят потенциала за растеж на икономиката, но и да го развият, като осигурят устойчивост на негативни външни въздействия".

Според Асоциацията заделените финансови ресурси в размер на 12,2 милиарда лева са безпрецедентна възможност за подкрепа на българската икономика, за да се справи с кризата.

АИКБ изразява удовлетвореност от следните подобрения в новата версия на Плана:

Добавянето на конкретни цели, със съответни количествени измерители и индикатори;

Обвързването на инвестициите с необходимите реформи;

Добавянето на някои допълнителни детайли по предлаганите проекти;

Раздел, посветен на прилагането на ПВУ и неговия контрол;

Оценка на въздействието.

От Асоциацията обаче са недоволни, че и в тази версия на ПВУ не са възприети следните предложения:

Предвиждане на ясен механизъм за планиране, наблюдение и контрол на изпълнението на ПВУ - с участието на социалните партньори и заинтересовани страни;

Обхващане на всички реформи, предвидени в Националното тристранно споразумение, а не само на част от тях. Липсват напълно:

- От бизнес среда - намаляването на броя на административните структури, мерки и инвестиции за по-слабо развити и изоставани региони, насърчаване и подкрепа на МСП;

- От демография, образование, пазар на труда и трудова миграция - комплекс от мерки за справяне с демографската криза, национална програма за строителство на детски ясли и градини, осигуряване на учене през целия живот и продължаващо професионално обучение;

Обособяване на ясна таблица с предвидения ресурс по стълбове и области на инвестиции в тях;

Предвиденото допълнително национално финансиране от държавния бюджет ли ще се осигурява?

Липсват основни данни и приложения към ПВУ, включително връзката с Европейския семестьър и таблиците с ключови етапи, цели, времеви план, финансиране и разходи;

Липсва конкретика по отделните проекти - такива със стойност над 10 млн. лева;

Увеличеният ресурс за подкрепа на реалната икономика е предвиден като финансови инструменти, което далеч не е толкова ефективно, тъй като голяма част от ресурса се изразходва за управление и администрация.

АИКБ предоставя допълнителни коментари и съображения по версията на Плана от месец февруари 2021 г.

Общи бележки.

1. В предишното си становище (вх. № 03.04-44/26.11.2020 г.) АИКБ, отчитайки безпрецедентна възможност за подобряване на социално - икономическата среда в страната, както и дългосрочния характер на изпълнението на плана, заяви позицията, че трябва да се обърне съществено внимание на въпроса за управлението на инвестициите, в съответствие с принципите на партньорство при инвестирането на средствата от ЕСИФ. АИКБ предложи наблюдението да се извършва или в рамките на Комитета за наблюдение на Споразумението за партньорство, или да се създаде по аналогия Комитет за наблюдение на изпълнението на Плана. Съображенията са, че това би позволило участието на

социалните партньори по прозрачен начин във вземането на решения по детайлизирането на процедурите за изпълнение и мониторинг на интервенциите по области на политика.

Тъй като предложеният подход не е възприет в новата версия на Плана от месец февруари 2021 г., АИКБ подновява настояването си за възприемането му - в съответствие с препоръките на Европейския икономически и социален комитет и на Европейската комисия.

Липсват и данни за допълняемостта и синергията с другите стратегически планове и програми - които задължително трябва да бъдат добавени.

2. От гледна точка на АИКБ демографската криза е най-сериозното предизвикателство, пред което България е изправена. И в предишното си становище АИКБ подчерта, че тя се утежнява допълнително от негативните ефекти, предизвикани от COVID-19 пандемията, което изисква с още по-голяма острота и неотложност планирането на политики и мерки за справяне с нея. АИКБ предложи Планът да посвети специална област на политика за справяне с демографската криза, в съответствие с договорените мерки в Националното тристранно споразумение.

Въпреки големите очаквания за предвиждането на ресурс по този толкова важен приоритет, в Плана такава област все още липсва. По тази причина АИКБ подновява предложението си в Плана да се създаде и обособи специална област на политика за справяне с демографската криза.

3. В предишното си становище АИКБ подчерта, че Планът дава аналогов отговор на дигитални по своята същност предизвикателства в ерата на дигитални трансформации. Ние оставаме на тази своя позиция, тъй като основната част от инвестициите са насочени към изграждане или подобрене на сграден фонд, инфраструктура и т. н., вместо към иновации, технологична модернизация, цифровизация и роботизация, подобряване на енергийната ефективност на индустрията и изграждането на системи от интелигентни мрежи и връзки. Като оценява и подкрепя насочването на допълнителен ресурс от 0,9 млрд. лева посредством създаването на три фонда и приветства изготвения индикативен график за стартирането на тяхната работа, АИКБ призовава този ресурс да бъде удвоен, предвид важността на Програмата за подпомагане процеса на преход към кръгова икономика в предприятията. АИКБ предлага този ресурс да се осигури посредством комбиниране на финансирането на проектите за енергийна ефективност в публичния сектор с дългосрочни нисколихвени дългови инструменти, които да бъдат погасявани от спестените благодарение на по-високата ефективност средства. Поддържайки множеството си бележки по отношение на ефективността на финансовите инструменти и усложненото им администриране, АИКБ се надява управлението на ПВУ да преодолее тези недостатъци. АИКБ остава на принципната си позиция преимуществено да се програмират директни разплащания, а за предвидените индиректни плащания да не бъдат създавани нови фондове, а да се ползва капацитета на вече съществуващите фондове, органи за управление и структури.

Бележки по конкретни текстове и раздели.

1. Бележки по Част 1. Общи цели и съгласуваност на Плана

АИКБ подкрепя напълно общите цели на ПВУ и приветства тяхното декомпозиране и обвързване с реални индикатори и макроикономически показатели. Предлага следните коментари и съображения по тях:

1.1. Цел: Кумулативен растеж на БВП за периода 2021-2025 г. - 21,7%

АИКБ приветства поставянето на цел, свързана с растежа на БВП. Счита, че тази цел следва да бъде по-амбициозна - като се стреми към постигането на ръст от поне 6 % годишно. Но е интересно как ще се изчисли факторният ефект от интервенциите на ПВУ и каква е допълняемостта с останалите стратегически документи и програми на България. Не става ясно и как са взети решенията за насочване на държавно съ-финансиране към определени мерки и инвестиции (липсва анализ на алтернативи).

1.2. Цел: Кумулативно намаление на енергийната интензивност на икономиката за периода 2021-2024 г. - 10%

Българската икономика се характеризира с висока енергийна интензивност - това се дължи на спецификата на конкретните производства, а не на неефективни технологии. Интересно е какво се има предвид с тази цел и как тя се планира да бъде постигната - особено предвид на крайно недостатъчния ресурс, насочен към конкретни интервенции в производствените предприятия.

В предишното си становище АИКБ посочи, че в тогавашната версия на ПВУ беше записано, че българската икономика изразходва средно 3,6 пъти повече енергийни ресурси за производство на единица БВП от средния енергиен разход в ЕС. Ние подчертахме, че това изчисление е направено, без да се отчита стандарта на покупателната способност при обема на БВП. Всъщност коректното сравнение между нашата страна и средното за ЕС, препоръчано от Евростат, показва енергийна интензивност за България през 2018 г. 171,92 кг.н.е. за 1 000 евро БВП (PPS) при средноевропейско ниво 119,77 (за ЕС-27).

Във връзка с това бяхме препоръчвали запис: "българската икономика изразходва средно 1,5 пъти повече енергийни ресурси за производство на единица БВП (PPS) от средния енергиен разход в ЕС", предвид стандарта на покупателна способност, като също така бяхме препоръчали изречението за сектора на услугите да отпадне.

1.3. Връзка с Европейския семестър

Този раздел е от изключителна важност. Като подкрепя декомпозираните Препоръки, АИКБ настоява конкретните мерки за тяхното изпълнение да бъдат обсъдени със социалните партньори и тяхното мнение да бъде конкретно и прецизно отразено.

Бележки по Иновативна България.

2.1. Образование и умения.

АИКБ поддържа подкрепата си за изграждането на STEM образователна среда и насърчаването на електронното обучение, както и модернизирането на образователните институции. Ние твърдо стоим на позицията си, че повече и по-качествено образование е най-сигурният и бърз начин за повишаването на конкурентоспособността. Още един път

подчертаваме по отношение на предвидените Центрове за личностно развитие на ученици и младежи, че е необходимо инвестициите в тях да бъдат насочени и към насърчаването на талантите на младите хора и поощряване на интереса им към природо-математически дисциплини. АИКБ изразява съжаление, че не са предоставени повече данни и конкретни подробности за предвидените за финансиране проекти, като липсват дори основните числови характеристики от предходния вариант.

АИКБ поддържа предложението си обхвата на тези центрове да бъде разширен, за да включи и "Центрове за развитие на таланти", както и да се предвиди партньорство с работодатели, за да се осигури практика в реална среда.

Поддържаме и предложението си да се инвестира и в създаването на менторски и наставнически онлайн мрежи, които да насърчават кариерната ориентация посредством лично наставничество и да подпомагат успешното навлизане на младите хора на пазара на труда, включително посредством личен пример и контакт.

Още един път АИКБ предлага обхватът на областта на политика да бъде разширен, за да обхване и дуалното обучение, както и да се предвидят инвестиции за здравна превенция на учащите се младежи.

Има разминаване между записаната обща сума на този компонент - 1497,4 млн. лв. и сумата на отделните инвестиции в неговите рамки - 1688,5 млн. лв. Не е ясно откъде произтича това разминаване. Ако се дължи на предвидени разходи за управление, АИКБ изказва опасенията си от твърде големия размер и предлага подобни разходи да се планират по прозрачен начин.

2.2. Научни изследвания и иновации.

АИКБ оценява възприемането на предложението, представено в предишното ѝ становище за подкрепа и разширяване на успешното участие на български бенефициенти в Хоризонт Европа, при условие, че подкрепата ще е директно насочена към български предприятия и НПО - в рамките на предвидените в първия стълб на Инвестиция 1 средства. Настоява изпълнението на втория стълб да се изпълнява в тясно сътрудничество с бизнеса.

Като потвърждаваме и подкрепата си по отношение на целта за насърчаване на изследователската дейност (включително посредством създаването на мрежи от университети), на нас ни се налага да напомним много настоятелно, че подобна дейност не би била успешна без участието на бизнеса - който отново липсва почти напълно в предвидените реформи и интервенции. Акцент върху трансфер на технологии и насърчаване на комерсиализацията има по-скоро последващ, а не изпреварващ характер. Бизнесът трябва да е включен още на етап проектиране, за да се гарантира необходимостта на съответните разработки. АИКБ поставя още един път на дневен ред необходимостта изрично да се изисква такова партньорство.

За постигането на подобна цел ще е необходима и промяна в регламентирането на публично-частните партньорства, поради действащото в момента ограничение в Постановление б1 на МС. Участието на бизнеса в тази област е от ключово значение, тъй като в много случаи университетите нямат достъп до необходимото оборудване, включително лабораторно.

2.3. Интелигентна индустрия.

АИКБ оценява завишаването на ресурса за насърчаване на икономическата трансформация. За да се гарантира неговото ефективно инвестиране, е необходимо трите предвидени фонда да бъдат структурирани в тясно сътрудничество с бизнеса. Необходимо е също поне 80 % от предвидения ресурс да бъде за грантово финансиране и не повече от 20 % - за финансови инструменти.

АИКБ напомня, че са необходими сериозни инвестиции в технологично реструктуриране и модернизация на компаниите, за да бъдат те ефективни участници в скъсяването на веригите на стойността. АИКБ подновява предложението си да се поиска блоково изключение по схеми за подкрепа на големи предприятия за насърчаване на участието им в скъсяване на веригите на стойността.

АИКБ нееднократно се е обявявала категорично против инвестирането в индустриални паркове и финансирането на техническа инфраструктура, от които няма ясно изразени бизнес потребности. Тази наша позиция е отмината в новата версия на ПВУ.

АИКБ подновява предложението си поне половината от ресурсите за индустриални паркове и техническа инфраструктура да бъде пренасочен именно към инвестиции в скъсяване на веригите за доставка и реиндустриализация - посредством технологична модернизация и реструктуриране и преориентиране на производства.

АИКБ продължава да смята, че това са най-важните области за подкрепа, тъй като именно по този начин се гарантира справянето с икономическата криза и осигуряването на висок растеж, и предлага към тях да бъде пренасочени ресурси и в рамките на "Зелена България". Предложението ни е обемът на насочените към инвестиции в скъсяване на веригите за доставка и реиндустриализация средства да бъде в размер поне на 2,0 милиарда лева (каквото е и предложението на Икономическия и социален съвет) за сметка на безвъзмездните средства за енергийна ефективност, които могат дори да бъдат увеличени, но за сметка на ползването на кредити. Това е наша принципна позиция, ние стоим зад нея и силно възразяваме срещу мълчаливото ѝ подминаване

3. Бележки по Зелена България.

3.1. Кръгова и нисковъглеродна икономика.

АИКБ би подкрепила създаването на Национален фонд за декарбонизация, само ако социалните партньори участват в неговото структуриране и управление. Консултативен съвет предполага по-скоро формална консултация и по тази причина АИКБ предлага към управителя на Фонда да се създаде Борд с участието на социалните партньори.

Като продължава да подчертава нуждата от насърчаване на кръгова и нисковъглеродна икономика, АИКБ с голямо съжаление отбелязва липсата на мерки за подкрепа на въвеждането на електрически превозни средства, производството на електродвигатели, акумулатори, батерии.

АИКБ вече посочи, че липсват и мерки за насърчаване на разработки в посока на съхраняване на енергия и насърчаване на електрическата мобилност.

АИКБ смята за свое задължение още един път да напомни, че са необходими много сериозни инвестиции в технологичното реструктуриране и модернизацията на компаниите, за да бъдат те ефективни участници в кръговата икономика и за да бъдат постигнати целите за климатична неутралност. С риск да бъдем обвинени, че се повтаряме, още един път акцентираме на предложението да се поиска блоково изключение по схеми за подкрепа на технологично обновяване на големи предприятия за насърчаване на участието им в кръгова икономика и за постигане на климатична неутралност.

Известно е, че подобни проекти се изплащат от осъществените икономии. Затова те трябва да бъдат приоритетно финансирани посредством предоставянето на нисколихвени, дългосрочни кредити, които да бъдат връщани от постигнатите икономии при енергопотребление. АИКБ остава на позицията си, че в крайни случаи, ако се предвижда грантово финансиране, интензитетът на подкрепа следва да не надвишава 25 %.

АИКБ продължава да има определени резерви и по отношение на планираната подкрепа за ЕСО в размер на 511 милиона лева.

Не става ясно също как е изчислен размерът на общото финансиране на компонента - 3377 (+227,3 държавно съфинансиране) - тъй като сборът от инвестициите не дава тази стойност.

3.2. Устойчиво селско стопанство.

АИКБ предлага инвестициите в хидромелиорации, предвидени в Националния план за възстановяване и устойчивост, да се извършват след подбор на конкурентни проекти, основани на: предвидени капиталови инвестиции в конкретен обект - собственост на "Напоителни системи" ЕАД; план за управление на обектите и дейностите, свързани с експлоатацията и поддръжката и при ясни правила за публичен контрол на разходваните средства.

АИКБ предлага също да се даде възможност за изпълнението на частни проекти за сондиране за намиране на водни източници, които да се използват за напояване.

За сметка на това АИКБ продължава да настоява за финансиране на български генетичен фонд от сортове растения и породи животни, включително посредством стимулиране на селскостопанските производители да отглеждат растения и животни с гарантирана чистота за нуждите на подобен генетичен фонд.

Бележки по Свързана България.

В предишното си становище АИКБ отбеляза, че в тази част на Плана не е ясна връзката на антикризисните мерки и предложените области за интервенция, с изключение на цифровата свързаност. АИКБ остава на мнението си, че най-вече поради изоставането на инвестициите в железопътна и ВиК инфраструктура, все пак може да приеме подобно финансиране, без да се противопоставя по категоричен начин, но остава с особено мнение

5. Бележки по Справедлива България.

5.1. Бизнес среда.

АИКБ вече декларира, че категорично НЕ приема със средства, предназначени за справяне с COVID кризата, да се финансират закъснели, неуспешни и неотговорно извършвани операции за постигането на ефективно електронно правителство. В предишното си становище ние изрично посочихме, че по някои изчисления до момента в несъществуващото "електронно управление" през последните 10 години са налетели милиарди левове, но БЕЗ видим резултат.

АИКБ остава на позицията си - вместо да продължи пълненето на "делвата на Данаидите" при "електронното правителство", работата да се съсредоточи върху постигането на съвместимост и взаимен достъп до ключови регистри, в съответствие с приетото в ЕС законодателство, като се прилагат глобални стандарти за идентифициране и обмен на данни.

5.2. Социално включване.

В предишното си становище АИКБ възрази и срещу използването на средствата, предназначени за справяне с COVID кризата, за финансиране на закъснели реформи и настоя подкрепата да бъде за съвместни действия на социалните партньори по насърчаване на социалното включване - като борба с недеklarираната заетост, със сивата икономика, подкрепа на доброволната събираемост, повишаване привлекателността на професии от ключово значение за конкурентоспособността, в които има недостиг на персонал, достъп до дигитални компетенции и т.н.

Пак тогава възразихме и срещу поименното посочване на само малка част от подобни инициативи - като MyCompetence и сребърна икономика и настояхме да бъде предвидена подкрепа за всички полезни инициативи.

В новата версия на ПВУ от месец февруари 2021 г. не се забелязва възраженията на АИКБ в частта за социалното включване да се взети предвид по какъвто и да е начин. По тази причина ние подновяваме своите настоявания в тази област.

5.3. Здравеопазване.

В предишното си становище АИКБ подкрепи необходимостта от модернизация на материалната база на лечебните заведения и нуждата от мотивация и задържане на персонала в тях. Едновременно с това ние настояхме поне половината от предвидения ресурс да бъде насочен към превенция на здравето и към системи за ранна диагностика и предотвратяване на хронични заболявания.

В новата версия на ПВУ за превенция се говори единствено по отношение на онкологичните заболявания, като това беше заложено и в предишната версия, която коментирахме с предишното си становище (вх. № 03.04-44/26.11.2020 г.). Можем само да изкажем съжаление за това, че се демонстрира не просто недооценка, а откровено неразбиране на проблема с превенцията на здравето в Република България. Това не е печеливша стратегия.

АИКБ още един път отправя своето предложение за заделяне на финансови ресурси в подкрепа на превенцията на здравето и за осигуряване на системи за ранна диагностика и предотвратяване на хронични заболявания.

Според Асоциацията с преработения вариант на Плана за възстановяване и устойчивост е постигнато подобрене, но то е минимално. По-съществено подобрене се забелязва само в областта на водородната икономика.

АИКБ е на мнение, че все още има шанс разумни предложения да бъдат включени в един доработен вариант на Плана и продължава да смята процеса за изработване на Плана за недовършен

Novini.bg

✓ От АИКБ поискаха доработване на Плана за възстановяване и устойчивост

Асоциацията на индустриалния капитал в България /АИКБ/ смята, че с преработения вариант на Плана за възстановяване и устойчивост /ПВУ/ във версията му от февруари е постигнато известно подобрене, но то е в минимална степен. По-съществено подобрене се забелязва само в областта на водородната икономика, което е радостно, но в никакъв случай не е достатъчно, посочват от организацията в свое становище по Плана, което е изпратено до вицепремиерите Томислав Дончев и Марияна Николова.

От Асоциацията изтъкват, че поредица от предложения на АИКБ и на други организации са били отхвърлени. В този смисъл АИКБ продължава да смята процеса за изработване на Плана за възстановяване и устойчивост за недовършен и декларира готовността си да продължи участието си в общата работа по него.

Сред невъзприетите предложения от АИКБ посочват: предвиждането на механизъм за планиране, наблюдение и контрол на изпълнението на ПВУ - с участието на социалните партньори и заинтересовани страни; обхващане на всички реформи, предвидени в Националното тристранно споразумение, а не само на част от тях; намаляването на броя на административните структури; мерки и инвестиции за по-слабо развити и изоставящи региони, насърчаване и подкрепа на малките и средните предприятия. От АИКБ отново напомнят, че трябва да се обърне съществено внимание на въпроса за управлението на инвестициите, в съответствие с принципите на партньорство при инвестирането на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове. АИКБ подновява предложението си наблюдението да се извършва или в рамките на Комитета за наблюдение на Споразумението за партньорство, или да се създаде по аналогия Комитет за наблюдение на изпълнението на Плана. Според Асоциацията това би позволило участието на социалните партньори по прозрачен начин във вземането на решения по детайлизирането на процедурите за изпълнение и мониторинг на интервенциите по области на политика.

АИКБ подновява и предложението си в Плана да се създаде специална област на политика за справяне с демографската криза.

[В. Банкеръ](#)

✓ Националният план предвижда назначаване на още чиновници

Асоциацията на индустриалния капитал в България изпрати писмо до вицепремиерите Марияна Николова и Томислав Дончев с настояване националният план за възстановяване да бъде доработен.

Според бизнеса широката обществена консултация и реалното отчитане на мнението на социалните партньори и други заинтересовани страни по проекта е задължително условие за успешната подготовка и реализация. Това е и изискване на Европейската комисия.

АИКБ потвърждава позицията си, че заделените финансови ресурси в размер на 12,2 милиарда лева представлява безпрецедентна възможност за подкрепа на българската икономика, на бизнеса и на гражданите, за да се справят с тази тежка криза, като преодолеят последиците от нея и дори да реструктурират икономиката на България, като я направят по-конкурентоспособна и иновативна.

Също така асоциацията оценява положително прагматичната структура на проекта, но същото време изказва своето съжаление, че редица конкретни предложения, отправени както от нея, така и от всички представителни на национално равнище организации на работодателите, от социалните партньори, не са възприети предвид.

Според бизнеса липсва предвиждане на ясен механизъм за планиране, наблюдение и контрол на изпълнението на плана с участието на социалните партньори и заинтересовани страни, както и обхващане на всички реформи, предвидени в Националното тристранно споразумение, а не само на част от тях. В плана липсват напълно намаляването на броя на административните структури, а се предвижда създаване на нови, както и мерки и инвестиции за по-слабо развити и изоставящи региони, насърчаване и подкрепа на малките и средни предприятия.

В плана липсват и мерки по отношение на образование, пазар на труда и трудова миграция – комплекс от мерки за справяне с демографската криза, национална програма за строителство на детски ясли и градини, осигуряване на учене през целия живот и продължаващо професионално обучение.

Не става ясно дали предвиденото допълнително национално финансиране ще се осигурява от държавния бюджет. Освен това няма посочена конкретика за отделните проекти – такива със стойност над 10 млн. лева, казват от АИКБ.

"Увеличеният ресурс за подкрепа на реалната икономика, за съжаление, е предвиден като финансови инструменти, което далеч не е толкова ефективно, тъй като голяма част от ресурса се изразходва за управление и администрация", се казва още в позицията.

✓ Бизнесът с нова порция критики към плана "Дончев" 2

АИКБ смята, че с преработения вариант на Плана за възстановяване и устойчивост е постигнато известно подобрене, но то е в минимална степен

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) смята, че с преработения вариант на Плана за възстановяване и устойчивост е постигнато известно подобрене, но то е в минимална степен. Това е записано в [становище](#) на бизнес организацията, което е изпратено до вицепремиерите Томислав Дончев и Марияна Николова.

Според АИКБ по-съществено подобрене се забелязва само в областта на водородната икономика.

Сред невъзприетите предложения от АИКБ посочват: предвиждането на механизъм за планиране, наблюдение и контрол на изпълнението на Плана - с участието на социалните партньори и заинтересовани страни; обхващане на всички реформи, предвидени в Националното тристранно споразумение, а не само на част от тях; намаляването на броя на административните структури; мерки и инвестиции за по-слабо развити и изоставящи региони, насърчаване и подкрепа на малките и средните предприятия.

От АИКБ отново напомнят, че трябва да се обърне съществено внимание на въпроса за управлението на инвестициите, в съответствие с принципите на партньорство при инвестирането на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове, допълва БТА.

Асоциацията подновява предложението си наблюдението да се извършва или в рамките на Комитета за наблюдение на Споразумението за партньорство, или да се създаде по аналогия Комитет за наблюдение на изпълнението на Плана. Според бизнеса това би позволило участието на социалните партньори по прозрачен начин във вземането на решения по детайлизирането на процедурите за изпълнение и мониторинг на интервенциите по области на политика.

АИКБ подновява и предложението си в Плана да се създаде специална област на политика за справяне с демографската криза.

АИКБ с голямо съжаление отбелязва липсата на мерки за подкрепа на въвеждането на електрически превозни средства, производството на електродвигатели, акумулатори, батерии.

Politika.bg

✓ От АИКБ поискаха доработване на Плана за възстановяване и устойчивост

Асоциацията на индустриалния капитал в България /АИКБ/ смята, че с преработения вариант на Плана за възстановяване и устойчивост /ПВУ/ във версията му от февруари е постигнато известно подобрене, но то е в минимална степен. По-съществено подобрене се забелязва само в областта на водородната икономика, което е радостно, но в никакъв случай не е достатъчно, посочват от организацията в свое становище по Плана, което е изпратено до вицепремиерите Томислав Дончев и Марияна Николова.

От Асоциацията изтъкват, че поредица от предложения на АИКБ и на други организации са били отхвърлени. В този смисъл АИКБ продължава да смята процеса за изработване на Плана за възстановяване и устойчивост за недовършен и декларира готовността си да продължи участието си в общата работа по него.

Сред невъзприетите предложения от АИКБ посочват: предвиждането на механизъм за планиране, наблюдение и контрол на изпълнението на ПВУ - с участието на социалните партньори и заинтересовани страни; обхващане на всички реформи, предвидени в Националното тристранно споразумение, а не само на част от тях; намаляването на броя на административните структури; мерки и инвестиции за по-слабо развити и изоставящи региони, насърчаване и подкрепа на малките и средните предприятия. От АИКБ отново напомнят, че трябва да се обърне съществено внимание на въпроса за управлението на инвестициите, в съответствие с принципите на партньорство при инвестирането на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове. АИКБ подновява предложението си наблюдението да се извършва или в рамките на Комитета за наблюдение на Споразумението за партньорство, или да се създаде по аналогия Комитет за наблюдение на изпълнението на Плана. Според Асоциацията това би позволило участието на социалните партньори по прозрачен начин във вземането на решения по детайлизирането на процедурите за изпълнение и мониторинг на интервенциите по области на политика.

АИКБ подновява и предложението си в Плана да се създаде специална област на политика за справяне с демографската криза.

Economy.bg

✓ Текстилната индустрия у нас сред най-засегнатите от пандемията

От бранша виждат перспектива в производството на готови изделия, които са все по-търсени в Европа

„Към настоящия момент ситуацията не само, че не се подобрява, но продължава да се задълбочава. Макар и оценката на икономическия ефект от пандемията да е изключително трудна, прогнозата ни е, че до края на 2021 не се очаква възстановяване на нормалния ритъм на работа, независимо, че браншът полага непрекъснати усилия да адаптира бизнеса си.“ Това коментира по време на форум Йордан Беловодски, изп. директор на Българската асоциация за текстил, облекло и кожи (БАТОК).

Той подчерта, че браншът е един от най-засегнатите от пандемията, но е и изключително значим за икономиката на страната. Браншът формира близо 10% от общия износ и създава около 12% от добавената стойност в индустрията, които се равняват на над 4 млрд. лева годишно.

„Вярваме, че целенасочена държавна политика в комбинация с подкрепа от обществото могат да помогнат да се справим с множеството предизвикателства в сектора“, посочи Беловодски.

Българските предприятия от бранша бяха едни от първите производители, които се насочиха към производство на лични предпазни средства, за да могат да се справят с кризата. „Производството на маски и защитни облекла е само спасителна сламка за сектора. Българските фирми, продължават да са насреща, така както немалко от тях помогнаха с безвъзмездното ушиване на текстилни маски при първата COVID вълна. Сега обаче е момента, в който браншът наистина има нужда от внимание и помощ“, допълни Миглена Христова, член на управителния съвет на БАТОК.

Като собственик на едно от големите русенски предприятия за облекло тя сподели какво е състоянието на бранша в крайдунавския град, който е и най-големият център на това производство в страната. „Наблюдаваме спад не е само в цените, но и в количествата на поръчките, като за миналата година той беше около 30%. В Русе заетите в сектора са над 10 000 души. Това са 10 000 семейства, които са поставени в реален риск.“

Отделните сектори от индустрията претърпяха различни сътресения. Най-засегнати бяха производителите на т.нар. „тежка конфекция“, докато част от фирмите, които не са фокусирани в официални облекла успяват да задържат досегашните си позиции.

Други важни фактори според Володя Стоянов – член на управителния и председателския съвет на БАТОК, са преминаването към готов продукт и проактивност на фирмите. „За всички колеги в бранша 2020 беше тежка и трудна, но е важно какви поуки си извадихме от нея, за да можем да продължим напред... Производството на готов продукт е изключително тежко за една фирма, но аз смятам, че това е перспективата за повечето български фирми. Все повече компании от Европа ще го изискват от нас – изпращат ни скиците и очакват готовото изделие.“

В конференцията участие взеха и представители на Министерство на икономиката, Министерство на труда и социалната политика, Асоциацията на индустриалния капитал в България, Изпълнителната агенцията за насърчаване на малките и средни предприятия и Агенцията по заетостта. Те споделиха информация за програмите и финансовите инструменти, с които подкрепят индустрията.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Борисов: Не искаме подаяния, България е инвестирала в разработване на ваксините

Министър-председателят Бойко Борисов участва във Виена в работна среща с австрийския канцлер Себастиан Курц и премиерите на Чехия - Андрей Бабиш, на Латвия - Артурс Кришянис Каринш, на Словения - Янез Янша и на Хърватия – Андрей Пленкович.

Във фокуса на разговора на шестимата лидери бе позицията за справедливо разпределение на ваксините срещу COVID-19 въз основа на процента на населението на всяка страна членка на ЕС.

„Ние винаги сме вярвали в европейската солидарност и в решенията на Европейския съвет. Ние сме гласували за пропорционално разпределяне на ваксините и темата е приключена за нас. Бяха ни посочени няколко ваксини, които са еднакво добри“, заяви българският премиер Бойко Борисов на пресконференция след срещата.

„Преговорите ги води Европейската комисия, гаранцията за качеството на ваксините е на Европейската агенция по лекарствата. И ние съответно сме закупили, договорили по няколко милиона от всички ваксини. Нито една от компаниите не изпълнява договорите си. Те ги нарушават в пропорционалното разпределение“, заяви още Борисов.

„Ние надлежно изпълняваме всички инструкции. Освен това ни беше казано държавите членки да се въздържат от руска и китайска ваксини. Ние сме поръчали 4 ваксини – „Астра Зенека“, „Джонсън и Джонсън“, „Модерна“ и „Пфайзер“. Това ни е казала Комисията“, акцентира още премиерът.

„Ние не искаме подаяния. България е инвестирала в разработване на ваксините. Откъде накъде сега ще имаме таблица на класирането. Това е политически шамар. Какво излиза, че малтийският премиер е най-добрият премиер, защото е доставил най-много ваксини. Не е вярно. Ние сме инвестирали, платили, солидарно, и гласували на Съвет“, заяви Бойко Борисов.

По думите му Европейската комисия и Европейският съвет свършиха огромна работа. "Ако някъде по тях е станал този проблем, именно днешната среща и нашият призив към комисията е незабавно тази несправедливост да бъде отстранена, като се мине на това, което сме се разбрали за процентно разпределение на глава от населението. Това е наше желание. Действително ще излезе, че май месец едни държави членки ще натрупат колективния имунитет, други няма. Или ще ни пратят в други посоки да търсим ваксини от трети страни. Ако искат това да направят, нека да го направят", акцентира в изказването си министър-председателят на България.

Австрийският канцлер Себастиан Курц заяви, че председателят на ЕК иска система за разпределение на ваксините, която да бъде справедлива, а не в една страна членка да има повече отколкото в друга и че разпределението на ваксините трябва да бъде на глава на населението.

"Тези страни, които имат в момента повече ваксини, трябва да ги преотстъпят на други държави. Надявам се да имаме достатъчно ваксини, за да постигнем достатъчно ниво на ваксинация", каза Себастиан Курц.

Не може едни страни да имат 3 пъти по-голямо разпределение на ваксините от други, продължи той.

Курц каза, че трябва да се намери един общ европейски път и отчете като проблем една страна да се ваксинира по-бързо от друга.

Срещата вчера се проведе след като в събота Борисов, Курц, Бабиш, Каринш, Янша, а по-късно към тях се присъедини и Пленкович, изпратиха писмо до председателя на Европейския съвет Шарл Мишел и до председателя на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен.

В него лидерите изтъкнаха значението на европейската солидарност, която гарантира, че всички държави членки - големи или малки, имат равен достъп до ограничени ресурс, какъвто към момента представляват ваксините срещу COVID-19.

В писмото бе отбелязано също, че трябва да се гарантира, че всички страни членки на ЕС при еднакви условия ще могат да достигнат общите ваксинационни цели, определени от ЕК за второто тримесечие на настоящата година.

✓ **Съдът разреши видеонаблюдение в секциите при броенето на бюлетини**

Софийският административен съд разреши заснемането при броенето на бюлетините и при въвеждане на резултатите в протоколите след края на изборния ден. Решението не е окончателно, защото може да отиде на по-горна съдебна инстанция. От Централната изборителна комисия съобщиха, че все още не са получили решението на съда. Едва след като се запознаят с него ще бъде взето решение дали да го обжалват пред Върховния административен съд.

С решението си магистратите отмениха указанията на ЦИК и на Комисията за защита на личните данни, според които заснемането нарушава защитата на личните данни.

В мотивите се посочва, че изборното помещение е обществено място и всеки, който участва в процеса, може да снима след края на изборния ден. Според съда това е в съответствие на закона и на самите указания на ЦИК - гарантиране на прозрачност, обективност и законосъобразност на изборния процес. Съдът не споделя виждането, че участниците в изборния процес извън медиите не могат да го заснемат.

Решението не е окончателно и подлежи на обжалване пред Върховния административен съд в срок от 14 дни.

Председателят на Обществения съвет към ЦИК коментира решението на съда в сутрешния блок на БНТ.

"Забраната да бъде заснемано в изборното помещение заради защита на личните данни на членовете на СИК е отменена от съда. Така че очакваме решението на ЦИК", заяви Росица Матева - председател на Обществения съвет към ЦИК.

Според Росица Матева видеонаблюдението допълнително ще изсветли изборния процес.

"Общественият съвет към ЦИК от началото на годината говори за това, че е добре да има някакво видеонаблюдение по време на преброяване на резултатите, не само заради прозрачността на изборния процес, която е една от основните функции на Обществения съвет да осигурява такава прозрачност, а и заради пандемията, в която ще се проведат изборите тази година, и за да могат да бъдат осигурени правата на всички категории и лица, които имат право да присъстват в изборното помещение", заяви Росица Матева.

Тя обясни, че при преброяване на резултатите и установяване дали всяка бюлетина носи действителен или недействителен глас, всеки един от имащите право да присъстват трябва да имат право на пряка видимост, което може да стане и чрез видеонаблюдение.

"Кодекстът има предвид, че всяка бюлетина трябва да може да се вижда какъв е знакът, който е отбелязан от всеки от тези представители, които присъстват. При видеонаблюдение и видеоизлъчване това може да се случва от тези лица извън изборното помещение", каза Росица Матева.

От ЦИК заявиха, че няма да коментират решенията на съда.

[БНР](#)

✓ **Прекратена е процедурата за придобиване на бойни машини за пехотата**

Прекратена е процедурата за нови бойни машини за пехотата. Министерството на отбраната е уведомило официално двете класирани чужди фирми за решението си.

Проектът се очаква бъде поет от държавното дружество „Терем“.

В писма до фирмите „Патрия“ и „Дженеръл Дайнамикс“ министерството посочва, че прекратяването на процедурата е заради „значително превишаване на цената“, одобрена от парламента.

Около 1,2 милиарда лева без ДДС беше одобрената цена, а че офертите за 150-те машини надвишават значително лимита, беше ясно от месеци. Това обаче е и първото официално потвърждение на Министерството на отбраната, че в продължаващата над 5 години процедура няма да има избран участник.

От съобщението на министерството става ясно, че са се провалили преговорите на специалната група с фирмите за намаляване на цената. Станало е ясно, че това е невъзможно без „съществена промяна на изискванията по проекта“, които биха довели до дискриминиране на отстранени вече участници в процедурата.

Държавното дружество „Терем“ ще проучва възможностите за организиране на съвместното производство на бойните машини в България с максимално участие на българската отбранителна индустрия, посочват още от Министерството на отбраната.

✓ **ДФЗ: 8 млн. лева подпомагане за близо 2 000 пчелари**

Близо 2 000 пчелари ще получат 8 000 000 лв. подпомагане от държавата, съобщават от Фонд „Земеделие“.

Финансирането се предоставя за техническо оборудване, за лекарства на пчелите, за купуване на кошери и пчели-майки, както и за химичен анализ на добития пчелен мед.

От Фонда предупреждават, че пчеларите трябва да направят всички одобрени инвестиции най-късно до 31 юли.

✓ **4374 са новите случаи на коронавирус у нас**

4374 са новите случаи на коронавирус у нас при направени 19 214 теста, според обновените данни на Единния информационен портал към полунощ. Положителни проби са дали 22,7 процента от всички изследвани.

Най-много нови носители на инфекцията са регистрирани в София - 1 226, следват Бургас с 316 и Пловдив с 299 нови случая. Броят на активните случаи в страната надхвърли 47 000.

7600 са пациентите с Covid-19, настанени в болница, 612 от тях са в интензивни отделения. 107 души са починали, като излекувани са отчетени 1757 души.

Според Националната информационна система медицинските служители, при които е доказан новият коронавирус у нас, са общо 10 973. Новите случаи, регистрирани през последните 24 часа, са 106.

Близо 4300 души са били ваксинирани през последното денонощие и така общият брой на поставените ваксини достига близо 346 хиляди.

Общо ваксинирани лица с втора доза - 61 728.

Заради нарастващия брой на новозаразени с коронавирус и увеличаващия се натиск върху лечебните заведения се в София ще бъдат обявени нови по-строги протиепидемични мерки, които се очаква да влязат в сила от 20 март.

✓ **Нови мерки влизат в сила в Габрово, в Плевен разхлабват ограниченията**

В област Габрово учениците от 5 до 11 клас преминават към онлайн обучение до 2 април. В електронна среда ще учат и студентите от Техническия университет, с изключение на практическите обучения и изпити. [Ограничават се масовите прояви на открито и закрито.](#)

На събирания от частен характер могат да присъстват до 15 души.

В Плевен моловете отварят отново с допълнителни мерки и при засилен контрол. Културните прояви ще се провеждат при 30 процента заетост на местата.

На извънредно заседание областният кризисен щаб отчете, че болничните заведения се справят със ситуацията в момента въпреки повишения брой новозаразени.

На извънредното заседание на щаба е отчетено над 633 на 100 000 население заболяемост за последните две седмици на територията на област Плевен, д-р Красимир Трифонов, и. д. областен управител и председател на Щаба, заяви:

„Тези мерки, които разхлабваме, нямат пряко отношение към нивото на заболяемост, тъй като с тези мерки, конкретните, които са освободени, и които се разхлабим, ще засилват самият контрол и вътрешните протиепидемични мерки“.

В най-големия мол в Плевен са взети допълнителни мерки - намалено работно време до 20 часа, съкратени са места за хранене, осигурена е допълнителна охрана.

Няма да се отварят детският кът и киното, съобщи управителят Владислав Монов:

„От финансова гледна точка е по-добре да работим и хората да бъдат на работа за сметка на допълнителните мерки. Нямаме против в момента да инвестираме в по-добри мерки и спазването им“.

✓ **Въвеждат по-строги мерки в Ловеч, самодейците излизат на протест**

Със заповед на Регионалната здравна инспекция в Ловеч от полунощ са въведени по-строги ограничителни мерки. Учениците от 5 до 12 клас преминават на дистанционно обучение до 2 април, ресторантите и заведенията ще работят само до 22 ч., забраняват се масови мероприятия на закрито.

Заради преустановяване на репетициите и изяви в читалищните клубове, клубовете за народни хора и други самодейни организации за любителско изкуство те излизат на протест днес срещу предприетите по-строги мерки.

Самодейците ще протестират пред сградите на Регионалната здравна инспекция и областната администрация и настояват, ако има мерки, те да са еднакви за всички, поясни председателят на народното читалище "Бяла Анаста" Кристиан Костов. По думите му по-строгите мерки са дискриминационни.

"Фитнесите могат да работят, магазини, фабрики с по 200 души могат да работят, театрите и кината, музеите, библиотеките също. Само ние и то от самодейното изкуство сме затворени. Тук има противопоставяне на между професионалисти и самодейци."

Цветомира Пеева допълни:

"Нашите зали са най-чистите. Дезинфекцира се постоянно."

✓ **Троян кани желаещите да работят дистанционно в нов споделен офис**

Община Троян създаде условия за желаещите да работят дистанционно, далече от големите градове с широко разпространение на заразата от Covid-19, чрез платформата „АйТи заслон Балканът“.

Експертът в общината Симеон Арнаудов поясни целта на платформата.

„Да представим Троян като място за иновации, за развитие на предприемачество. Адресираме послание към млади специалисти, които се развиват в областта на компютърните технологии като им предоставяме безплатен офис, безплатно работно място, разположено в Информационно културния център.“

Кметът Донка Михайлова допълни, че споделените офиси са практика в много държави в света, а у нас Троян е първия град, който предоставя такава възможност.

„Една модерна форма за работа на младите хора и за общуване помежду им. Намеренията са ни, от една страна да привлечем високо квалифицирани млади хора, да работят на територията на града, а от друга – да предоставим напълно безплатно такива офис пространства за хора, които идват заедно със семействата си за по продължителен период, за да търсят по здравословни условия.“

Общината има готовност да създаде такива офиси и в читалищните сгради в селата.

✓ **ЕК представя идеята си за сертификат за пътуване**

Европейската комисия ще прецизира идеята си за сертификат за Covid-19, който да позволи свободното пътуване през лятото и да е в подкрепа на изпитващия затруднения туристически сектор, предаде Ройтерс.

ЕК ще предложи днес създаването на валиден в целия блок зелен дигитален сертификат, който ще комбинира информации за ваксинации, за тестове за Ковид-19 и за възстановяване от прекараното заболяване. Той ще позволи на хората да пътуват със самолет и да пресичат граници.

Освен това комисията ще призове страните членки да освободят от строгите рестрикции за пътуване трансграничните работници и заетите в превоза на товари.

✓ **Великобритания, Норвегия и ЕС се споразумяха за риболовните квоти в Северно море**

Норвегия, Великобритания и Европейският съюз постигнаха тристранна сделка относно ограниченията на улова чрез съвместно управление на рибните запаси в Северно море след излизането на Обединеното кралство от ЕС, обявиха във вторник трите страни, съобщава Ройтерс.

Новата тристранна сделка, обхващаща общите квоти за риболов на атлантическа треска, пикша (вид треска), писия, херинга и сайда, е първата стъпка към прекратяване на законния хаос в ключовите риболовни води на Северно море, откакто Великобритания официално напусна ЕС на 31-ви декември 2020 г.

Британският министър на рибарството Виктория Прентис заяви, че докато новият договор обхваща общите риболовни квоти за Северно море, са в ход и двустранни преговори с ЕС, Норвегия и Фарьорските острови за потвърждаване на договореностите за достъп и обмяна на квоти за риба.

"Сключването на тези преговори е още един ключов крайъгълен камък за Обединеното кралство, тъй като работим за устойчиво управление на рибарството и в полза на нашата индустрия", каза Прентис.

Достъпът до риболовни води беше ключов проблем в търговските Брекзит преговори през миналата година, който беше окончателно уреден със споразумение, позволяващо на риболовните лодки на ЕС да продължат да ловят в морските води на Обединеното кралство още няколко години.

Британски, датски, немски, шведски и френски кораби ловят риба в норвежката част на Северно море, където се намират едни от най-богатите риболовни запаси в Европа, напомня Ройтерс.

✓ **Пореден подем на икономическите нагласи в Германия и еврозоната през март**

Нагласите на германските анализатори и инвеститори се подобриха през март по-силно от очакваното за четвърти пореден месец, което е сигнал за широкообхватно възстановяване на водещата европейска икономика през следващите месеци.

Това показват резултат от последно проучване на центъра за европейски икономически изследвания Zew.

Индексът на базирания в Мюнхен изследователски институт Zew, измерващ бъдещите икономически очаквания в Германия за следващите шест месеца, нарасна силно през март до 76,6 пункта от 71,2 пункта през февруари и при осреднена прогноза за по-слабо повишение към 74,0 пункта.

Въпреки че индексът остава малко под своя 20-годишен връх от миналия септември на ниво от 77,4 пункта (най-високо ниво от май 2000 година), той нараства за четвърти пореден месец. От декември насам индексът скочи с повече от 20 базисни пункта, след като в началото на новия протиепидемичен локдаун през миналия ноември се срина първоначално до 39,0 пункта.

В същото време и индексът, определящ оценките на инвеститорите за текущите икономически условия в Германия, се повишава през март до -61,0 пункта от -67,2 пункта месец по-рано и при очаквания за повишение до -62,0 пункта.

"Икономическият оптимизъм продължава да нараства. Експертите очакват широкообхватно възстановяване на германската икономика. Те също така очакват, че най-малко 70 процента от населението на Германия ще бъде имунизирано с ваксина срещу Covid-19 до есента. Голямо мнозинство от експертите обаче също така очакват, че инфлацията ще продължава да расте, както и по-високи дългосрочни лихвени проценти", коментира проучването президентът на института ZEW професор Ахим Вамбах.

Днешното проучване също така показва, че и индексът на нагласите на експертите на финансовите пазари по отношение на икономическото развитие в цялата еврозона се увеличава през март с 4,4 пункта до 74,0 пункта, нараствайки с близо 20 пункта от декември 2020 г. насам. Показателят за текущата икономическа ситуация пък се повиши с 4,8 пункта до -69,8 пункта, отчита институтът Zew.

Индексът на инфлационните очаквания за еврозоната обаче скочи с 8,8 пункта до 80,6 пункта. За Германия показателят за инфлация се е увеличил със 7,5 пункта до 81,0 пункта. Повече от 80 на сто от експертите очакват инфлацията както в еврозоната, така и в Германия да се повиши през следващите шест месеца.

Последното Zew проучване беше проведено сред 189 експерти и анализатори в периода между 8-и и 15-и март.

Трябва обаче да се има предвид, че именно на 15-и март (в края на проучването) Германия обяви, че временно прекратява имунизацията с ваксината на AstraZeneca, като в рамките на последните дни мнозинството страни членки на ЕС също предприеха подобен ход, който вероятно ще забави хода на ваксинация на стария континент.

✓ Икономическата активност в Германия остава стабилна при старта на 2021 г. въпреки втория локдаун

Втората коронавирусна вълна и въведения заради нея втори локдаун в Германия спря възстановяването на водещата европейска икономика в края на 2020 г., съобщава Федералната статистическа служба Destatis.

На основа на официалните краткосрочни показатели, които са налични в момента, Destatis обаче посочва, че не се очаква през първото тримесечие на 2021 г. да се наблюдава подобно негативно развитие като масовия спад на икономическата активност през второто тримесечие на 2020 г., когато беше въведен първия локдаун в страната заради коронавирусната пандемия.

Това по-добро икономическо поведение се дължи главно на стабилното стартиране на свързаните с производството сектори през новата година.

На основа на временните резултати, Destatis съобщава, че производството в промишлеността през януари 2021 г. е спаднало реално на сезонно и календарно коригирана база с 2,5% спрямо декември 2020 г. По този начин промишленото производство в Германия е било с 4,2% под нивото преди коронавирусната криза през февруари 2020 г.

Високите нива на нови поръчки в производството и на търсенето на германски износ на стоки обаче показват, че вторият локдаун в страната е засегнал секторите, свързани с производството, много по-малко, отколкото при първите строги противоепидемични мерки през пролетта на 2020 г.

Според Destatis, в края на януари 2021 г. 5,4 милиона души са работили в германски местни промишлени предприятия с 50 или повече наети лица в страната. Както се съобщава от Федералната статистическа служба, въз основа на временни резултати, това е около 161 000 души или 2,9% по-малко в сравнение с януари 2020 г.

Броят на отработените часове през януари тази година пък намалява с 10,4% спрямо година по-рано, достигайки 650 милиона, но Destatis отбелязва, че трябва да се има предвид, че е имало два работни дни по-малко спрямо януари 2020 г. Доходите на работещите са възлезли на 23,4 милиарда евро, което е с 2,2% по-малко в сравнение с януари 2020 г.

✓ Първата официална пресконференция на Байдън ще бъде на 25 март

Президентът на САЩ Джо Байдън ще даде първата си официална пресконференция на 25 март, обяви говорителят на Белия дом Джен Саки. Тя направи съобщението във филаделфийското предградие Дарби, щата Пенсилвания, където президентът прокламираше своя план за 1,9 трилиона долара в помощ на пострадалите от пандемията.

Байдън, който пое поста на 20 януари, бе критикуван, че не се е изправил по-скоро пред репортери за сесия от въпроси и отговори. От Белия дом заявяваха, че той е прекалено зает с пандемията от коронавируса.

✓ "Газпром" и Shell подписаха петгодишно споразумение за сътрудничество

"Газпром" (Gazprom) и Royal Dutch Shell plc обявиха във вторник, че са подписали петгодишно "споразумение за стратегическо сътрудничество".

Председателят на управителния комитет на "Газпром" Алексей Милер и изпълнителният директор на Shell Бен ван Бюрден участваха в церемонията по подписването чрез видеоконференция.

Споразумението ще бъде фокусирано върху "проучването на енергийните пазари, изпълнението на проекти по цялата веригата за създаване на стойност, сътрудничеството в дигитализацията на технологиите и намаляването на емисиите на парникови газове", се казва в изявление на руската компания.

Сега

✓ От понеделник може да има ограничения в цялата страна

В София и Софийска област мерки вероятно ще има от събота

Здравните власти вече узряват за решението да се въведат противоепидемични мерки на национално ниво, но не бързат с него. "Настъпни моментът, в който трябва да се действа и то доста решително. Вълната засяга почти цяла България, така че моето лично мнение е, че назрява моментът и за национално решение", обяви главният здравен министър доц. Ангел Кунчев, след като днес хората с COVID-19 в болница достигнаха рекорден за цялата пандемия брой, а само една област не е в червено - Търговище. Мерките ще са с минимален срок на действие от 2 седмици, смята Кунчев.

Въпреки искането на редица болнични директори за спешни мерки обаче, решението ще е известно най-рано в четвъртък. В София мерки ще има евентуално от събота, а ако се прецени, че има нужда и от ограничения на национално ниво, те ще са от понеделник. "Този път искаме да има малко повече подготовка и да обсъдим нещата", обяви главният здравен инспектор доц. Ангел Кунчев. Добрата новина е, че и той вече забелязва, че имаме скоростно разпространение на вируса в последните дни.

По-рано РЗИ-София и болнични директори предложиха почти пълно затваряне на столицата. Предложението бе да се затворят моловете, ресторантите, училищата, детските градини, фитнесите и всички културни мероприятия в София и областта. Това ще е първото затваряне на ресторантите в страната, ако бъде прието - въпреки катастрофата с растящите случаи, жертви и хоспитализации, правителството отказва да действа, а се скри зад областните щабове, които на свой ред в последните дни вземат хаотични и често взаимно изключващи се решения.

"Мерките ще бъдат въведени първоначално за 14 дни. Няма да стане от днес за утре, ще дадем един светъл прозорец. До края на седмицата тези мерки ще влязат в сила. Кои от тях ще влязат в сила - ще реши щабът", посочи шефът на столичното РЗИ Данчо Пенчев, който увери, че няма да се поставят КПП-та на входовете към столицата.

"В големите болници в столицата като Александровска, ВМА, "Пирогов", леглата са почти изчерпани. Натискът е върху интензивните легла. В спешна помощ към момента за една смяна има 470 повиквания, малко над 1/2 от тях са за ковид пациенти и голяма част от тях автоматично влизат в интензивните отделения", коментира шефът на столичната РЗИ. По думите му заетите легла в болниците в София в момента са около 75% - както леки, така и интензивни случаи. "Апелирам - моля, спазвайте противоепидемичните мерки. Ситуацията в момента в София е сериозна, нека да не я утежняваме", призова Пенчев.

На срещата днес дълго е обсъждан и въпросът за леглата за деца, които ще се увеличат в "Пирогов" и "Св. Анна" заради нарасналия брой деца, заразени с вируса. В момента в болниците в столицата са настанени около 30 деца. Шефът на болница "Св. Анна" д-р Славчо Близнаков коментира, че 50% от отделенията му в момента са за ковид пациенти, като тази сутрин са били заети 102% от тях. "270 са болните от коронавирус, 25 са в реанимация. 30% от капацитета на детското ни отделение е заето от малки пациенти с ковид - състоянието им от леко към средно, но фактът, че има деца с ковид с майките им, които също са заразени, е притеснителен", посочи той.

По-рано и шефът на "Пирогов" призова за затягане на мерките. "Почти сме на предела на възможностите и трябва да се мисли за по-сериозни мерки. Може би трябва да се вземе вече отношение и за по-малките деца. За съжаление може би ще трябва и те временно да спрат обучението и детските градини. Продължава да се увеличава броят на новозаразените малки пациенти", коментира пред БНР директорът на "Пирогов" проф. Асен Балтов. По думите му капацитетът на болницата е почти запълнен.

Балтов и шефът на Националния оперативен щаб проф. Венцислав Мутафчийски са единствените сред управляващите кризата, които настояват за мерки. Премиерът и здравният министър твърдят, че ситуацията е под контрол, а главният здравен инспектор доц. Ангел Кунчев и шефът на Националния център по заразни и паразитни болести проф. Тодор Кантарджиев не отварят и дума за допълнителни мерки. Така заведенията работят в цялата страна, а в [понеделник министър Костадин Ангелов разреши и отварянето на цирковете от 1 април](#), след като се срещна с техни представители.

Както и есента, за по-строги мерки сега призовава Валери Симеонов, чиято партия НФСБ е част от управляващата

коалиция. Пред БНТ Симеонов обаче обясни, че вероятността да се събере коалиционният съвет, за да бъдат обсъдени мерките, е нулева, тъй като всички са заети с предизборната кампания.

На този фон вчерашният нелеп ход със заповедта за цирковете на министъра [днес бе последван и от управленците в Плевен](#). От полунощ там се отварят моловете и културните институти. Плевен е една от най-тежко засегнатите области в настоящата вълна - 633 на 100 000 души население, но върви към облекчения вместо към ограничения. Моловете ще работят при по-строги ограничения, предложени от самите търговци - намалено работно време, повече охранители, ограничаване на местата за отдих, намаляване на местата в заведенията за хранене с 50%. Културните и развлекателните мероприятия пък - кина, музеи, галерии, сценични прояви, театри, концерти, занятия от танцовото, творческото и музикалното изкуство, при заетост на местата до 30%, настаняване на зрителите най-малко през една седалка и при спазване на физическа дистанция от 1,5 м и носене на маски.

✓ Къде се проваля българският модел на ваксинация

Правителството манипулира хората за доставките и защо тук са по-малко, отколкото например в Малта

Трети месец след началото на ваксинационната кампания срещу COVID-19 България продължава да стои на последно място в ЕС по дял на ваксинираните граждани. С 4,86% ваксинирано население към дата 13 март според данните на ourworldindata.org страната се представя два пъти по-зле от средното ниво за Европейския съюз – 10,99% ваксинирани. Наред с бавното темпо кампанията е съпътствана от хаос и вземани на тъмно решения, които се премълчават до последния възможен момент по политически съображения – пазене на рейтинга на кабинета в предизборна ситуация. Кои са основните грешки, които България допусна при планирането и изпълнението на ваксинационната кампания срещу коронавирусната инфекция?

Европейската комисия – удобният виновник

България не уцели достатъчно добре микса от ваксини по линия на сключваните от Европейската комисия предварителни споразумения. Преценката какви количества да се поръчват от все още неразработени ваксини не е била лесна нито на ниво държава, нито на ниво Европейска комисия, но фактите са факти – количествата доставени ваксини в България от първите одобрени от Европейската агенция по лекарствата продукти са малко. Основната причина за това са ниските изначални заявки от страна на българското правителство.

[Въпросите от какви съображения е изхождала държавата при заявките така и не получиха ясен отговор](#), но се разбраха достатъчно детайли, от които става ясно, че България е подценила двете най-напреднали във времето разработки – на компаниите „Пфайзер/БиоНТех“ и „Модерна“, като е поръчала много под възможното количество. Според одобрената от Брюксел формула България е имала право на 1,55% квота от общото договорено количество от всеки продукт – какъвто е делът на населението ѝ спрямо общото население на съюза. При ваксината на „Пфайзер/БиоНТех“, от която ЕК първоначално поръча 300 млн. дози, по тази формула максималното възможно количество за България е 4 650 000 дози. Вместо това страната поръча едва 1 млн. дози от този продукт. Едва на 13 януари, когато ЕК съобщи, че се е договорила за още 300 млн. дози с „Пфайзер/БиоНТех“, правителството се поправи и допълни заявката с още 2 898 694 дози. Проблемът е, че тези допълнителни доставки няма как да се изпълнят веднага и количествата ще започнат да пристигат от второто тримесечие на годината нататък.

Сходна е картината и при втория одобрен от ЕК продукт за територията на съюза – ваксината на „Модерна“. От нея ЕК поръча 80 млн. дози, което прави квота за България от 1 240 000 дози, а страната реално е заявила 500 000 дози. И от тази ваксина в последствие бяха поръчани допълнителни количества – още 460 000 дози, които се чакат второто тримесечие.

Показателно на този фон е голямото количество ваксини, поръчани от „АстраЗенека“ – 4 518 232 дози. Одобрението на тази ваксина, която бе първата със сключен предварителен договор с ЕК, обаче се забави – разрешението от Брюксел за нея дойде в края на януари, а доставките започнаха февруари и бяха драстично оръзани – компанията обяви, че заради производствени проблеми ще достави само 40% от предварително поръчаното за първото тримесечие. Негласното обяснение защо от тази ваксина са поръчани повече дози е далеч по-лесното съхранение на продукта на „АстраЗенека“ от иРНК ваксините.

Темпото на ваксинация още повече се забави заради решението да се пази голямо количество ваксини на „Пфайзер/БиоНТех“ за администрацията на предстоящите през април избори. Дози продължават да се задържат, въпреки че срокът за ваксиниране вече изтича, а интересът не беше голям.

Българското правителство се оправдава за неблагоприятията с това, че договорите са сключвани в Брюксел, а не в България. България няма договор с компаниите, обичат да повтарят българските здравни власти. Това не отговаря на истината – дистрибуцията на ваксините не се извършва от ЕК, а по силата на договори между компанията производител и съответната страна-членка, защото организацията на кампанията навсякъде върви по различен начин.

България и още 5 държави в ЕС минаха едно ниво по-високо в тази игра на нерви, като обявиха механизма за разпределение на ваксините за несправедлив, а Австрия направо видя срамен "базар" за ваксини зад гърба на комисията и прокламирания принцип за пропорционалност. Общият призив на 6-те държави към ЕК (Австрия, България, Латвия, Словакия и Чехия, към които по-късно се присъедини и Хърватия) обаче е само признание за допуснатите от тях грешки при заявките и Европейската комисия заяви това в прав текст. "ЕК е съгласна с твърденията на няколко държави, че принципът на пропорционално разпределение на ваксините на база дял на населението е най-справедлив. Именно такъв подход предложи комисията при сключване на предварителните споразумения. Страните-членки решиха да се отдалечат по своя воля от този принцип, предвиждайки гъвкавост и възможност да договорят различно разпределение. Според този механизъм ако дадена страна-членка реши да не се възползва от пълната си квота, дозите се преразпределят между

други желаещи държави", обяви комисията. С други думи - страните сами са се отказали от ваксини, които в момента се оказват спасителни.

Сбърканите приоритети

Здравните власти твърдят, че Националният ваксинационен план на България не се различава с нищо особено от ваксинационните планове на други държави, но това не е съвсем така. Най-рисковата група за ваксиниране – възрастни хора и хронично болни, остана назад като приоритет. Изключение бе направено за възрастните в домовете, които бяха ваксинирани на по-ранен етап. Има две причини за това отлагане във времето на най-рисковата група – липсата на достатъчно ваксини и голямото недоверие точно в тази група към ваксинацията.

На фона на пренебрежимите количества ваксини, получени през януари, приоритетите са логични, тъй като на преден план са изведени по-малобройни рискови групи като лекари и учители на първа линия. Дори при тях обаче нямаше голям резултат, тъй като разяснителната кампания около ползата от ваксинирането закъсна много – правителството реши да се изчакаат официалните документи от Европейската агенция за лекарствата, и недоверието първия месец бе голямо. Видимо раздразнен от постоянните упреци за бавното темпо, премиерът Бойко Борисов разпореди да се пуснат свободни коридори за масова ваксинация. Зелените коридори вдигнаха рязко броя на ваксинираните, но доведоха до огромни опашки в рискови ситуации, чакане, разкарване на хора. Коридорите просъществуваха броени дни и бяха прекратени заради изчерпването на ваксините.

Ваксинационният план бе допълнително минирал и от залагането в него на приоритетна група без ясен обхват – така наречените служители на критична инфраструктура. Те са предвидени като трети приоритет при ваксинациите след здравните служители, учителите и социалните домове, като изпреварват групата на възрастните и хронично болните. Във ваксинационния план не е посочено изчерпателно кой би могъл да попада в тази група и като критична инфраструктура бяха имунизирани всякакви фирми.

Правото на избор – лукс, който много други държави отказаха на населението си именно заради трудната логистика, в България съществува само на думи. Право на избор има, но само ако си готов да чакаш и да отлагаш ваксинацията за към края на второто тримесечие на годината. Това ясно се видя и при пускането на електронната система за регистрация за ваксинация със запазен ден и час. Гражданите имат право да изберат в системата коя ваксина предпочитат, но едва при появата си на място в конкретния ваксинационен пункт могат да разберат дали от нея има налични количества или не.

Личните лекари - неравнопоставеният партньор

Логистиката на ниво съхранение на ваксините на „Пфайзер/БионТех“ и „Модерна“, които се пазят на много ниски температури, сработи относително добре. Не така стои обаче въпросът за организацията на масовата ваксинация, в която следва да се включат общопрактикуващите лекари. Очаква се именно те да изнесат основната тежест на ваксинационната кампания в малките населени места, сред възрастните и хронично болните. От самото начало на ваксинирането личните лекари се оплакват от липса на елементарна информация, която да могат да споделят с пациентите си. Едва на 15 февруари те получиха препоръки от Министерството на здравеопазването за пациенти с различни хронични заболявания. Личните лекари се включиха в самата ваксинация на 22 февруари, но се оказа, че са получили твърде малко дози, а лошата организация ги принуждава да губят ценно време по опашки.

Още по-скандално е взетото на тъмно решение към личните лекари да не се разпределят изобщо количества от ваксините на „Пфайзер/БионТех“ и „Модерна“ заради трудния режим на съхранение. За това решение се разбра след масовото изчерпване на тези ваксини. Това на практика създава неравнопоставен достъп до ваксини, докато правителството уверява, че всеки има право на избор.

Последният удар

На 12 март правителството временно замрази ваксинацията с "АстраЗенека" заради съобщения за тромбози, които се разследват от Европейската агенция по лекарствата. За момента липсват доказателства за причинно-следствена връзка, но сигналите за проблеми се увеличават. Смъртен случай след ваксина на "АстраЗенека" се разследва и в България - пациентът, който е с тежки придружаващи заболявания, е получил остра сърдечна недостатъчност в нощта след ваксинация. И тук липсва свидетелства за пряка връзка, но тези случаи на свой ред подкопаха доверието в току що ускорилата ход ваксинационна кампания.

Каква е перспективата

Здравните власти обещаваха март да е последният труден месец. България очаква през април 1 млн. ваксини. Ако графиците се изпълняват, с това темпо властите твърдят, че ще могат да ваксинират 2 млн. българи до края на юни. Общото количество ваксини, поръчано от България, е голямо – 18,5 млн. дози, като страната със сигурност ще дарява количества, включително и на република Северна Македония.

Въпросът, който остава на дневен ред, е ще има ли желаещи да се ваксинират. Въпреки недостига на ваксини и в момента има региони, в които интересът е много малък. В някои здравни инспекции има дни, в които за ваксинация не се е появил нито един желаещ. Опашките на чакащи за ваксина от зелените коридори създадоха ореол на ваксините като нещо желано, но за кратко. Ако делът на неваксинираните в България остане голям, може да се очаква продължаващ натиск върху здравната система и икономиката. Така страната рискува да живее с епидемията дълго след очакваното ѝ отшумяване в Европа.

✓ Милиони фалшиви долари и евро са печатани в столичен университет

Прокуратурата видя схема за трафик на фалшиви пари към Западна Европа

Прокуратурата задържа мъж и жена, за които е установено, че са изработвали неистински парични знаци. Печатарницата е била скрита в помещение на Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“ в София.

Там разследващите открили около 4 000 000 фалшиви щатски долара, с номинал от 100 долара, около 3 600 000 евро, метални клишета за поставяне на релефни изображения върху банкноти от 100 и 500 щатски долара, фотоплаки с изображения на еврови банкноти, акцизни бандероли, серийни номера, свидетелство за регистрация на автомобил, листа с изображения на осигурителна нишка на 50 евро, дискове, съдържащи предпечат за изготвяне на еврови банкноти, печатна машина и др.

Работата по случая е започнала преди няколко месеца. В резултат на предприетите действия по разследването на престъплението са установени извършителите - 49-годишният И.Н. и 54-годишната Д.А. Двата работели като печатари. Към настоящия момент са разпитани свидетели, изготвена е експертна справка за истинността на иззетите банкноти и са назначени експертизи.

Ректорът на ВТУ „Тодор Каблешков“ проф. Даниела Тодорова обясни по-късно, че фалшивите пари са открити в помещение, което е било отдадено под наем на фирма. „Ние оказахме пълно съдействие на органите на реда. От нас СДВР изисква да отговорим дали определен човек има трудов договор с нас. Заявявам пред вас, че договор с такъв човек няма. Официална информация за печатане на фалшиви банкноти в печатница в университета не съм получила“, обясни Тодорова.

Двата задържани не са осъждани, нямали и криминални прояви до момента. Разследващите обаче подозират, че са част от по-сериозна схема за трафик на фалшиви пари към Украйна и Западна Европа. Мъжът и жената приемали поръчки за печатане на парите, като получавали около 10% от стойността на поръчката. Тепърва ще бъде анализирано качеството на банкнотите, но според МВР то е на добро ниво.

Обвиняемите са задържани за 72 часа, след което прокуратурата ще иска от съда постоянен арест.

✓ Закривайте празните си сметки, за да не станете длъжници

За една година може да се окажете със суми от 30-40 лв. на червено

Забравени банкови сметки, по които няма средства или са останали съвсем дребни суми, може да се окажат много коварни. Освен неочаквани разходи, те може да ни докарат и далеч по-големи неприятности, като например попадане в регистъра на кредитните длъжници.

"Закривайте празните си сметки, за да не станете длъжници", съветва финансовият анализатор Иван Стойков от платформата "Моите пари". Това най-вече важи за разплащателните сметки, при които има месечна такса за обслужване. Такава такса банките налагат и за голяма част от спестовните сметки на клиентите си. Масово тарифата за обслужване на банковите сметки от година насам е 3-4 лв. на месец. За разплащателните сметки, които са в пакет с дебитна карта на същата банка, таксата е по-ниска - около 2.50 лв. на месец.

Липсата на средства по сметка далеч не означава, че банката автоматично ще я закрие. Така месечните такси за обслужване остават да текат и клиентът за една година може да се окаже на червено със суми от порядъка на 30-40 лв. "Понеже дължимите такси не могат да бъдат прихванати от празната сметка, те ще бъдат оформени като неразрешен овърдрафт. Това е кредит, който ще бъде отразен в Централния кредитен регистър", предупреждава Иван Стойков. А попадането в регистъра като нередовен длъжник ще създаде проблеми при бъдещо теглене на заем.

Стари дебитни карти, по които няма никакво движение на средства, също крият опасност да се окажете длъжник на банката. Често хората забравят за картата, по която вече не получават заплатата си - било заради лична смяна на банката или заради смяна на работодателя, който превежда възнагражденията по сметка на друга банка. В тези случаи също трябва да се поиска изрично закриване на картата, за да не се трупат разходи по обслужването ѝ.

При непрекъснато вдигащите се цени на банковите услуги е добре сметките с дребни суми да бъдат обединени в една, съветват експертите. Така разходите за такси намаляват, а и няма опасност да се окажете с празна сметка или на червено. Обединението на портфейли е и една от причините през последните две години статистиката на БНБ да отчита усилено закриване на сметки под 1000 лв.

✓ Нови заявки за отсрочване на банкови заеми се подават до 23 март

Отлагането на вноските заради ковид кризата не се вписва като минус в досието на длъжника

Остават броени дни до крайния срок, в който могат да се подадат документи за отсрочване на банкови кредити. Последната дата за кандидатстване е 23 март. Заради новото настъпление на коронавируса миналата есен парламентът разреши да се удължи т.нар. кредитна ваканция, която вече позволи на много хора да отложат плащането на вноските по време на първата вълна. Така стана възможно закъсалите длъжници, останали без работа или с орязани доходи, да отложат плащанията си (за главницата и лихвите) през идните месеци. По данни на БНБ към края на 2020 г. са били одобрени 89 478 искания за отсрочване - при подадени общо 108 211 заявления. Сумата на отложените плащания е 8.1 млрд. лева.

Експертите на "Моите пари" открояват най-важното за новата кредитна "ваканция":

След последните промени отсрочката може да бъде 3 или 6 месеца, сумарно не повече от 9 месеца. Примерно, ако клиент вече е отсрочил свой кредит с 3 месеца, той може отново да поиска отсрочка, но тя ще бъде максимум за 6 месеца.

Мярката е само за банкови заеми (жилищни, ипотечни, лизинг, кредитна карта, потребителски кредит, овърдрафт). Заемите от небанкови финансови институции не са в нейния обхват.

Има два варианта за отсрочване: ползване на пълен гратисен период (отсрочване на лихвата + главницата) или ползване на частичен гратисен период (отсрочване само на главницата).

Механизмите на самото отсрочване, прилагани досега, са следните:

- отсрочените месечни вноски се разпределят равномерно върху оставащите вноски по кредита (среща се най-често);

- добавяне на отложените вноски в края на срока на кредита (удължаване на срока на кредита);

- отсрочените вноски се изискват еднократно като сума след края на срока на кредита.

Отсроченият кредит не се счита за проблемен. Той се третира като „редовен“ - не се отбелязва в кредитния регистър като влошаване на финансовото състояние на длъжника.

Мярката се прилага само за заемополучатели, които към 1 март 2020 г. не са имали просрочени задължения за повече от 90 дни, вписани в Централния кредитен регистър.

✓ Нет Инфо придобива бившите вестници на Делян Пеевски

Компанията е собственост на "Юнайтед груп", която купи Нова телевизия и "Виваком"

Дружество "Нет Инфо", което е собственост на новия собственик на Нова телевизия - компанията "Юнайтед Груп", придобива 100% от дяловете на компанията "Вестник Телеграф" ЕООД, чрез която Делян Пеевски контролираше част от медийната си империя. "Юнайтед Груп" е собственик и на "Виваком" и БТК. Сделката включва изданията "Телеграф", "Монитор", "Мач Телеграф", "Политика", Europost, притежаваните от дружеството сайтове, както и 50% от акциите във великотърновското издание "Борба", се казва в официално съобщение на "Юнайтед Груп".

"Притежаването на вестници е част от стремежа за пълен пакет от медийни услуги. Интересът към печатната медия има две основания – собственото оригинално съдържание, което произвежда, и различната аудитория, до която достига. Това ще ни позволи да предложим ново и различно портфолио в близко бъдеще, както и 360-градусово преживяване за нашите рекламодатели. Опитът на "Нет Инфо" – една от най-големите онлайн платформи в България, ще помогне на вестниците да разширят присъствието си в дигитална среда. Това е важна стъпка в бъдещото развитие на изданията", заяви главният изпълнителен директор на "Нова Броудкастинг Груп" Николай Андреев.

До получаване на всички регулаторни одобрения извън страната, "Вестник Телеграф" ЕООД ще продължи да се управлява самостоятелно с временен управител Пламен Вълков, допълват от "Юнайтед Груп".

"Нет Инфо" е дигитална медийна и технологична компания, част от "Нова Броудкастинг груп", която достига до 80% от интернет потребителите в България, според данни на "Гемюс" за февруари 2021 г., се казва още в съобщението. В портфолиото на компанията са АБВ Поща, Nova.bg, Vesti.bg, DarikNews.bg, Sinoptik.bg, Edna.bg, Gong.bg, PariteNi.bg и др., както и платформите за разпространение на уникално видео съдържание Vbox7 и NovaPlay.

✓ Ние оцеляваме, а не се развиваме

Завърналите се у нас от чужбина заради коронакризата няма как да оправят демографията ни, смята Георги Бърдаров

Доц. д-р Георги Бърдаров е роден през 1973 г. в София. Той е географ по професия, преподава демография в СУ "Св. Климент Охридски". Специалист е и по етно-религиозни конфликти. Бърдаров е и писател. Дебютният му роман "Аз още броя дните" е написан по действителен случай. Новият му роман Absolvo te също е вдъхновен от истински истории. Автор е на най-четения български разказ в интернет - "За петата ракия или колко е хубав животът".

- Г-н Бърдаров, една година живеем в съвсем различна обстановка заради пандемията от коронавирус. Според вас справяме ли се, за да се запазим що-годе нормални?

- Коронавирусът радикално ни свали на земята. Дали ни промени, тепърва ще видим, защото епидемията продължава. Трябва да мине време, за да преценим. А радикално ни приземи, защото последните години се притеснявах и обяснявах, че сме започнали да приемаме мира, демокрацията, свободата да пътуваме като даденост и не осъзнаваме колко са важни и ценни и че трябва да се борим за тях. И сега, когато ги загубихме, слава Богу имаме мир, поне в Европа, осъзнахме какво сме притежавали.

Бяхме свикнали, че сме безсмъртни и че ще имаме всичко това завинаги. Говорихме колко е лоша демокрацията, колко е лоша глобализацията и когато ни стовариха на земята и ни затвориха, видяхме какво сме имали.

- Вас лично промени ли ви тази ситуация?

- Със сигурност в два аспекта. Първият – преподаването в университета, което премина изцяло онлайн. Ние трябва да спасяваме обучението, защото няма какъв друг вариант да изберем в настоящия момент. Не критикувам преподаването, но то не е ефективно. Губи се живата комуникация. Ако така ще е и в бъдеще, за мен ще е тъжно.

В личен план се промених, защото съм много социален човек, непрекъснато се виждам с хора, пиша в кафенета и изведнъж и мен ме стовари на земята. Първият локдаун беше по-тежко, а след това, както всеки човек, се адаптирах към условията. Човек е адаптивно животно и може да свикне с всичко.

- Демокрацията, мирът, свободата са изначални за човека... Предстоят ни парламентарни избори, за които се твърди, че ще са решаващи.

- Ще започна малко от по-далеч. Последните години наистина беше много модно да се плюе по демокрацията, глобализацията, мултикултурализма. Всъщност е нужно да си дадем ясна сметка, че в цялата човешка история властта се упражнява посредством тиранията. С кратки изключения в отделните периоди. Пълна демокрация и свобода не може да има, защото са абстрактни понятия. Те си имат изкривявания. Живеехме в относителна демокрация и относителна свобода. Част от демократичните права ни се ограничиха с пандемията по естествен начин, тъй като тя е факт, колкото и конспиративни тези да има.

При всички положения тя ще повлияе и на изборите в България. Но в каква посока – не мога да кажа, защото са непредвидими. Чета непрекъснато, информирам се като гражданин, но нямам представа какво точно ще се промени след тях. За съжаление българите винаги сме били много разделени. Чувството за единност при нас отсъства. В момента разделението е болезнено, което ме притеснява.

- По какви линии е разделението ни?

- Разделението е много крайно, а и когато сме в критична ситуация като пандемията, естествено се изострят сетивата на хората. По-склонни са към насилие, агресия. Чувството за единение в българското общество по принцип го няма, а сега е съвсем липсващ елемент.

- *Въпреки че сме разделени, какво тогава ни кара да оцеляваме?*

- Ние наистина оцеляваме, а не се развиваме и не прогресираме. Проблем ни е, чисто исторически, многократното прекъсване и започването отначало. Както през изминалите 30 г., така и преди тях. Всичко се е насложило и сме оцетени. Доколкото сме отговорни, е друга тема.

Онова, което ни помага, е, че българинът има много силни лични качества и е свикнал да се справя с всяка ситуация. Имаме и смесено население, което ни дава един по-толерантен поглед. Макар че напоследък, като проследим бежанската криза, не е точно така. Бях възмутен от прогонването на сирийските бежанци от различни места у нас. Сирия е люлката на човешката цивилизация.

Иска ми се да кажа, че паметта, родовата памет, историята са онова, което ни държи, но и тях губим под някаква форма. По-скоро ни държи, че сме минали през много тежки моменти и сме успявали да оцелеем, имаме коравост.

- *Как се промени за последната година България демографски?*

- Още в началото на пандемията преди година ваши колеги ме питаха дали очаквам бейби бум и дали тези, които ще се завърнат в България, ще оправят дефицита на работна ръка, тъй като преди кризата ни беше най-големият проблем. Още тогава казах, че нито едно от двете не очаквам.

Относно бейби бума съвременните хора имат съвсем различен начин на мислене и репродуктивни нагласи, за да очакваме, че едно затваряне някакви месеци ще предизвика този бум. В началото на тази година се оказа, че има повишаване на раждаемостта в София, Бургас и Варна, но намаляване в други градове.

За тези, които са се завърнали у нас, видях актуални данни, че са около 200 000. Да приемем, че това е числото. Не са много, като се разпределят из цялата страна. И те за да останат на пазара на труда и да оправят дефицита на работна ръка, както и демографията като цяло, трябва да имат условия да се реализират. Нищо не се е променило като условия преди заминаването им. В момента, в който отmine пандемията, тези хора отново ще заминат. Много се спекулира в момента със смъртността заради епидемията. Ние сме водещи по смъртност и преди нея. Сега със сигурност се е увеличила, но и в глобален мащаб.

Не раждаемостта ни е проблемът, тя е ниска в целия свят. Проблем ни е смъртността, която е много висока.

- *В най-новата ви книга Absolvo te основната тема е прошката. В навечерието на Сирни заговезни сме, когато по традиция даваме и вземаме прошка.*

- Да, така е. Самото заглавие Absolvo te в превод от латински означава "всеопрощение на всички грехове". Конкретно в книгата има трима протагонисти и всеки от тях трябва да прости на другия нещо, което е абсолютно непростимо, за да си прости на самия себе си непростимото като грях. Всеки един по дефиниция е добър човек.

Ще направя връзка с романа – първо трябва да простим на себе си. За да можеш да простиш на друг човек. Да кажеш „прощавам ти“ е много лесно и популярно. Но да простиш в сърцето си е много трудно и понякога е битка, която водиш със самия себе си до последния си дъх.

По-краен съм и ще кажа, че всеки един от нас е извършил грях, който по неговата дефиниция е непростим. Но ако не си простим на себе си, трудно е и на другия.

- *Оптимист ли сте, че младите, които и учите, ще променят България и няма да оцеляваме само, а ще вървим напред?*

- Имаме с какво да се гордеем като етнос и нация. Но го правим с неща, които не са чак толкова важни и са по-скоро патриотарски. А важното е, примерно, спасяването на българските евреи и роми по време на Втората световна война. Бях възмутен при посещението си в "Аушвиц", че момичето, което ни водеше там, не знаеше защо от България няма изпратени евреи в лагера. Трябва да го изтъкваме. Когато си спасил един живот, си спасил цялото човечество.

Краен оптимист съм, защото виждам цялата картина в световен мащаб. Като географ наблюдавам и чисто географските елементи на тази картина. България притежава уникални природо-климатични условия, които пак сме приели като даденост и не ги оценяваме. Климатът се изменя в световен мащаб и страната ни ще става все по-благоприятно място за живеене. Обезлюдена няма как да остане. Младите хора, с които работя, ми дават голяма доза оптимизъм. Има много качествени младежи, будни са, но са и наивни заради технологиите. В същото време са нетърпеливи всичко да се случи днес и сега. Въпросът е да не ги повредим и тях.

[Мениджър](#)

✓ Шестима нови посланици връчиха акредитивни писма на Радев. Сред тях и новият дипломат №1 на Русия у нас

Новият дипломат №1 на Русия у нас Елеонора Митрофанова връчи акредитивните си писма на президента Румен Радев на тържествена церемония вчера в президентската институция.

Посланик Митрофанова подари на държавния глава „Книга за три религии и автобиография на Софроний Врачански". Тя е първата жена, която Москва изпраща за свой посланик у нас

Още петима новоназначени извънредни и пълномощни посланици на чужди държави встъпват реално в нов мандат у нас. Акредитивни писма на Радев връчиха и: Бръндуша–Йоана Предеску, посланик на Румъния, Хелга Хоксдотир, посланик на Исландия, Чайрат Порнтипваравет, посланик на Кралство Тайланд, Сири Беате Бери, посланик на Кралство Норвегия и Аник Гуле, посланик на Канада, съобщиха от прессекретариата на президента ни.

Държавният глава е провел двустранни срещи с всеки от новоназначените в България дипломати.

✓ 1157,77 лева е средният осигурителен доход за януари

Националният осигурителен институт обявява, че размерът на средния осигурителен доход за страната за месец януари 2021 г. е 1157,77 лв.

Средномесечният осигурителен доход за страната за периода от 01.02.2020 г. до 31.01.2021 г. е 1079,28 лв.

Определеният средномесечен осигурителен доход за страната за посочения период служи при изчисляване размерите на новоотпуснатите пенсии през месец февруари 2021 г., съгласно чл.70, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване.

✓ Застраховките за гаранции по договори с рекорден ръст през 2020 г.

Застраховките за гаранции по договори бележат рекорден ръст от 75% на годишна база, показват данни на Комисията за финансов надзор за 2020 г.

Според отчетната информация на застрахователните брокери, те са сключили полици "Гаранции" на обща стойност от над 76 млн. лв. през 2020 г. с цели 33 млн. лв. повече, отколкото през 2019 г. Интересно е да се отбележи, че комисионната, която брокерите са получили за този тип застраховки расте още повече – от 7 млн. лв. през 2019 г. на близо 14 млн. лв. през 2020 г. Най-силно представяне при сключването на договори със застраховки „Гаранции“ отчита брокера „Кортиер“, който през 2020 г. е продал такива полици на обща стойност от 38,4 млн. лв., което е близо 2,5 пъти повече в сравнение с 2019 г. По този начин около 50% от всички застраховки „Гаранции“ у нас преминават през този брокер.

Полиците „Гаранции“ застраховат риск от финансови загуби във връзка с плащания по пряк или непряк договор – например митнически задължения, договори за доставка, гаранции за участие в търг или процедура за участие в обществена поръчка.

<i>Застраховки с най-големи приходи при брокерите (за 2020 г.)*</i>				
	Тип застраховка	Премиен приход (млн. лв.)	Промяна на годишна база	Дял на брокерската комисионна
1	ГО, свързана с притежаване на МПС	742.27	-6.32%	15.21%
2	Сухопътни превозни средства (без релсови)	420.80	0.25%	24.14%
3	Пожар и природни бедствия	81.88	12.80%	21.79%
4	Гаранции	76.14	74.92%	18.25%
5	Други щети на имущество	45.47	68.66%	17.98%
6	Заболяване	28.27	7.35%	13.23%
7	Злополука	23.21	11.77%	19.70%
8	Товари по време на превоз	16.95	0.86%	23.37%
9	Помощ при пътуване	8.53	18.44%	21.26%
10	Плавателни съдове	7.59	-28.91%	33.98%
	ОБЩО	1,569.82	1.31%	18.22%
<i>Източник: КФН, изчисления на Мениджър Нюз</i>				
<i>* Само при сделки за базирани в България застрахователни компании</i>				

Значителен ръст в стойността на сключените застраховки през брокери има и по тип „Други щети на имущество“, по които се отчита увеличение от 69% на годишна база до 27 млн. лв. Най-голям принос за този растеж има брокерът „Авви“, който е отчел приходи по този тип застраховки от 11,6 млн. лв. За сравнение през 2019 г. същата компания е продала застраховки „Други щети на имущество“ на стойност под 900 хил. лв., тоест в рамките на година успяват да увеличат продажбите си над 12 пъти.

Сходна е ситуацията и с друга много търсена полица – „Пожар и природни бедствия“. През 2020 г. брокерите у нас са продали такива полици на обща стойност от 82 млн. лв., което е с 13% повече на годишна база. Най-голям ръст в сделките отбелязва брокерът „Маринс Интернешънъл“, който отчита приходи по този тип застраховки на стойност от 3 млн. лв., което е с 3,8 пъти повече в сравнение с отчетеното през 2019 г.

Застрахователните брокери са генерирани 1,72 млрд. лв. от продажба на полици през 2020 г. и отчитат ръст от 2,3% спрямо приходите от предходната година. Това показват годишните отчетни данни на Комисията за финансов надзор. Над 90% от продажбите са били на продукти на застрахователни компании, базирани в България, а около 140 млн. лв. на застрахователи със седалище в друга държава.

От всички сделки за български застрахователи 286 млн. лв. или 18,2% от сумата са комисионните на брокерите.

Най-много приходи традиционно идват по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ за притежаване и използване на МСП. През 2020 г. брокерите са продали такива полици на обща стойност от 742 млн. лв., което е обаче с 6% по-малко в сравнение с 2019 г. Сред причините за това е известното понижение в цената на застраховката. Общата сума на сделките се понижава с над 50 млн. лв. за дадената година, като сред брокери най-голям спад отбелязва „Тотал инс“. Отчетените от него приходи по ГО са с над 15 млн. лв. по-малко в сравнение с 2019 г., което е близо половината от приходите на брокера по този тип полици.

Комисионните на брокерите за продаването на ГО възлизат средно на 15% от цената на полицата, приблизително колкото и през 2019 г.

Значителен спад има и при продажбата на застраховки тип „Помощ при пътуване“. Сумата по тях е с над 3 млн. лв. по-малко в сравнение с 2019 г., което отговаря на спад от 30% на годишна база.

За 2020 г. отчет за застрахователна брокерска дейност са подали 327 компании, като пазарът у нас остава силно конкурентен – като най-голямата компания има по-малко от 10% от целия пазар.

<i>Топ 10 застрахователни брокера за 2020 г.</i>			
	Компания	Приходи (млн. лв.)	Пазарен дял
1	Ес Ди Ай Груп	133.73	7.79%
2	Ай Енд Джи Иншурънс	123.12	7.17%
3	Дженерал брокер	94.50	5.50%
4	Тотал Инс	78.68	4.58%
5	Марш	66.81	3.89%
6	Брокер Инс	61.38	3.57%
7	Амарант България	55.18	3.21%
8	Уникредит - застрахователен брокер	52.07	3.03%
9	Мусала иншуърънс брокер	46.50	2.71%
10	Кортиер	44.84	2.61%

Източник: КФН

✓ Все повече малки населени места без достъп до пари в брой

Все повече малки населени места в България остават без директен и бърз достъп до пари в брой. Това показва проучване на водещата международна финансова компания Euromet. Наблюдава се тенденция клоновете на банките в отдалечени райони да затварят, а банкоматите да се премахват, което създава трайни проблеми за местните жители. Те често са принудени да пътуват десетки километри до съседния град, за да се сдобият с кеш.

Без достъп до пари в брой са най-вече райони с население, предимно от възрастни хора, които изпитват най-големи затруднения с придвижването до друго населено място и в същото време не знаят как да използват онлайн банкиране и дигитални услуги. Проучването на Euromet показва, че за по-малко от 2 години без банкомати са останали редица села, сред които Крупник, Долно Осеново и Гърмен в област Благоевград, Семерджиево, Пиргово и Базън в област Русе, Горица и Каблешково в област Бургас и други. Сред водещите причини за деинсталирането на ATM устройства обикновено са високите разходи за поддръжката им, както и стратегията на банките все по-активно да дигитализират повечето си услуги.

Тенденцията за оттегляне на банките от отдалечени райони и закриването на банкомати тревожи както жителите, така и местната власт. Парите в брой остават основно разплащателно средство, като повече от 80% от плащанията у нас са кешови. Този процент е дори още по-висок извън големите градове. За да обърне негативната тенденция компанията стартира инициативата „ATM за общността“, насочена специално към общини и кметства, които искат да осигурят възможност за теглене на пари на своите жители. От местните власти се очаква само да предоставят подходящо място за инсталиране на банкомат. Компанията поема ангажимента за монтиране, поддръжка и всички останали необходими операции. Първото ATM устройство от кампанията „ATM за общността“ вече е поставено в хасковското село Ябълково, където дълго време местните жители не са имали достъп до пари в брой.

✓ Рекордни нива на оптимизъм сред бизнес лидерите за глобалното възстановяване

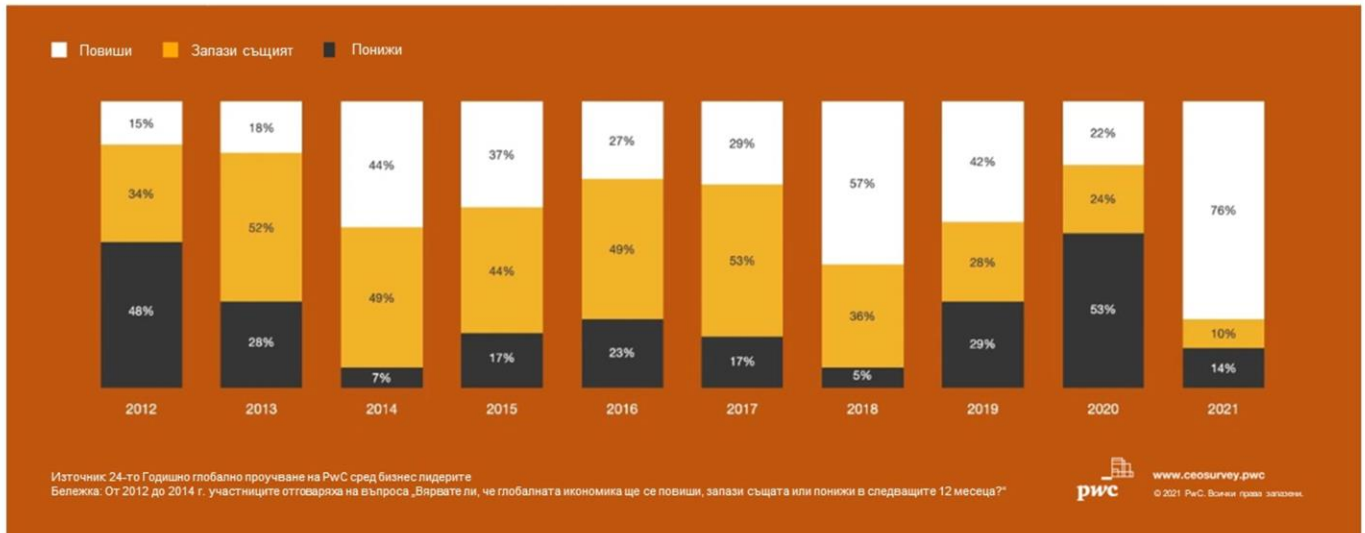
Година след като COVID-19 бе обявен за пандемия, изпълнителните директори по света изразяват рекордни нива на оптимизъм относно глобалното икономическо възстановяване. 76% от световните бизнес лидери прогнозираят, че

икономическият растеж ще се подобри през 2021 г., спрямо едва 22% през 2020 г. и 42% през 2019 г. Това е най-високото ниво на оптимизъм в сравнение с всички резултати от 2012 г. досега.

Това показват резултатите от 24-ото Годишно глобално проучване на PwC сред бизнес лидерите (PwC CEO Survey), проведено сред 5050 изпълнителни директори в 100 държави и територии през януари и февруари 2021 г.

Бизнес лидерите са оптимистични, че през 2021 г. икономическият растеж ще се повиши

Въпрос: Смятате ли, че темпът на икономически растеж в световен мащаб ще се увеличи, ще се запази същият или ще се понижи в следващите 12 месеца?

Оптимизмът сред изпълнителните директори по отношение на глобалния икономически растеж е особено силен в Северна Америка (86%) и Западна Европа (76%).

„След тази предизвикателна година и големи икономически затруднения е обнадеждаващо да видим, че бизнес лидерите, отговорни за вземането на инвестиционни решения и наемането на персонал, са предпазливо оптимистични за предстоящата година. Те вярват, че растежът ще се възвърне заради бързото производство на ваксини и тяхното разпространение в много части на света“, коментира Боб Мориц, председател на мрежата от фирми на PwC.

„Изпълнителните директори сега са изправени пред две основни предизвикателства: първо, как да изградят доверие сред широк кръг от заинтересовани страни, чиито очаквания за бизнеса са по-високи от всякога; и второ, как да адаптират своя бизнес и да постигнат устойчиви резултати в бързо променяща се външна среда. Организациите, които се справят успешно, ще бъдат в най-добра позиция да излязат от пандемията като силен, издръжлив и продуктивен бизнес, способен да устои на бъдещи сътресения.“

Увереността за растеж на приходите се възстановява

Бизнес лидерите са по-оптимистични по отношение на перспективите за своя бизнес. Около 36% от участниците в проучването твърдят, че са „много уверени“ относно перспективите на организациите им за ръст на приходите през следващите 12 месеца спрямо 27% през 2020 г.

Увереността на бизнес лидерите нараства

Въпрос: Колко уверени сте в растежа на приходите в организацията си в следващите 12 месеца / 3 години?
(показани са само отговорите „много уверен/а“)

www.ceosurvey.pwc
© 2021 PwC. Всички права запазени.

Източник: 24-то Годишно глобално проучване на PwC сред бизнес лидерите

Наблюдават се големи разлики в отделните отрасли в следствие на разнообразните промени в потребителското поведение, предизвикани от пандемията. Бизнес лидерите от технологичния и телекомуникационния сектор показват най-високи нива на увереност - съответно 45% и 43%, за разлика от изпълнителните директори в секторите транспорт и логистика (29%) и хотелиерство и ресторантьорство (27%), които са най-неуверени.

САЩ - водеща дестинация за растеж

Проучването показва, че на глобално ниво САЩ разширява лидерската си позиция като пазар номер едно, който бизнес лидерите свързват с растежа на организациите си през следващите 12 месеца: 35% от лидерите посочват САЩ за ключов пазар спрямо 28% за Китай. Миналата година разликата между двете страни бе само 1%.

Самите бизнес лидери от САЩ и Китай свързват с растеж и други пазари. Политическата ситуация и съществуващото напрежение оказват влияние върху възгледите на анкетирания в САЩ. Те намаляват акцента си върху Китай като двигател на растежа и насочват предпочитанията и интереса си към Канада и Мексико (ръст от над 78% за тези пазари спрямо 2020 г.). Междувременно, китайските бизнес лидери отбелязват нарастващ интерес към големите икономики на САЩ, Германия и Япония – основни дестинации за експорт.

Останалите страни в топ 5 най-атрактивни дестинации за растеж са Германия на трето място със 17%, Великобритания, въпреки Брекзит, на четвърто (11%), и Индия (8%).

Липса на незабавни мерки срещу изменението на климата

Изпълнителните директори, изразяващи загриженост относно изменението на климата, се увеличават от 24% през 2020 г. до 30% през 2021 г. Това е незначително увеличение, имайки предвид предстоящата Конференция на ООН за климатичните промени (COP26). Същевременно се наблюдава нарастваща тревожност за почти всички заплахи, не само за тези, свързани с изменението на климата.

Проучването на PwC показва, че изменението на климата все още се нарежда на едва 9-о място сред заплахите за растеж. 27% от изпълнителните директори споделят, че „изобщо не са загрижени“ или „не са много загрижени“ за климатичните промени. Това може да се дължи на факта, че изменението на климата не се възприема като непосредствена заплаха за растеж в сравнение с пандемията, прекомерното регулиране, кибер заплахите и др.

Междувременно 39% от анкетирания бизнес лидери смятат, че тяхната организация трябва да предприеме допълнителни действия, за да измери въздействието си върху околната среда. 43% вярват, че организацията им трябва да направи повече, за да разкрие и представи действията си в тази посока. Това е обнадеждаващо, тъй като допълнителна и по-добра корпоративна информация за въздействието върху околната среда е ключова за стимулиране на промяната, необходима за достигане до нетна нулева въглеродна икономика.

Докато 23% от бизнес лидерите планират значително да увеличат инвестициите в инициативи за устойчиво развитие в резултат на COVID-19, почти една трета въобще не планират промени. 60% от изпълнителните директори все още не са включили климатичните рискове в дейностите си по стратегическо управление на риска.

Притесненията относно кибератаки, данъчни политики и дезинформация нарастват

Без изненада, пандемията и здравните кризи оглавяват списъка със заплахи за растежа, изпреварвайки страха от свръхрегулиране, който традиционно е посочван като най-сериозна заплаха от 2014 г. насам.

С увеличаването на дигитализацията и нарастващите инциденти, свързани с киберсигурността, кибер рисковете са втората най-важна заплата, избрана от 47% от участниците в проучването. Бизнес лидерите в Северна Америка и Западна Европа считат кибератаките за по-голяма заплата дори от пандемията.

Разпространението на дезинформация също се изкачва в списъка (28% срещу 16% през 2020 г.), тъй като оказва влияние върху области като изборни резултати, репутация и общественото здраве – като по този начин спомага за общия спад на доверието сред обществото.

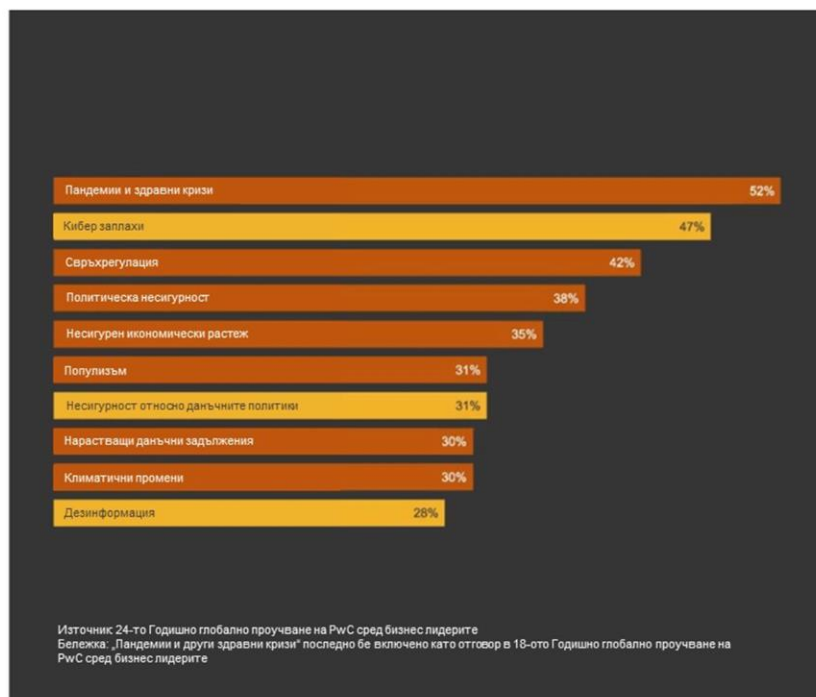
Въпреки че миналата година несигурността относно данъчните политики се класира извън десетте най-големи опасения за изпълнителните директори (19%), тази година тя заема 7-мо място с 31% - бизнес лидерите следят нарастването на заемите на държавно ниво и осъзнават, че бизнесът може да очаква увеличение на приноса си, свързан с данъците.

Най-големи заплахи за растеж за 2021 г. според бизнес лидерите

Въпрос: Доколко сте загрижени за следните потенциални икономически, политически, социални, екологични и бизнес заплахи пред перспективите за растеж на Вашата организация? (показани са само топ 10 от отговорите)

www.ceosurvey.pwc
© 2021 PwC. Всички права запазени.

Инвестиции в дигитализация – инвестиции в бъдещето

Близо половината от изпълнителните директори (49%) очакват да увеличат разходите си за дигитална трансформация с 10% или повече.

Въпреки нарастващото ниво на загриженост относно кибератаките, засега изпълнителните директори не са предприели конкретни действия. По-малко от половината бизнес лидери, които планират засилени инвестиции в областта на дигитализацията, също смятат да увеличат разходите си за киберсигурност и поверителност на данните с 10% или повече. Все повече изпълнителни директори (36%) планират да използват автоматизация и технологии, за да направят работната си сила по-конкурентоспособна. Това е два пъти повече от дела на изпълнителните директори, които са отговорили същото през 2016 г.

Може да изтеглите проучването от тук: ceosurvey.pwc.

✓ 57% от българите подкрепят НАТО. Една пета искат страната ни напусне алианса

Подкрепата за НАТО в държавите от алианса е средно 62 на сто, а 11 на сто от гражданите биха искали страната им да напусне организацията. Това показват данните от годишния доклад на НАТО, представен днес от генералния секретар Йенс Столтенберг.

В България 57 на сто подкрепят алианса, а 22 на сто желаят страната ни да се оттегли от организацията. Докладът сочи, че миналата година нашата страна е отделила за отбрана 1,6 на сто от БВП (1,843 милиарда лева) при цел от два процента до 2024 година. От тази сума 19,2 на сто са били насочени към оборудване при цел от 20 на сто, информира БТА.

Бюджетът за отбрана у нас е бил свързан с разходи по служителите (56 на сто), 18 на сто са били за дейности и поддръжка, 6,9 на сто за инфраструктура. Столтенберг съобщи, че въпреки пандемията, през 2020 г. разходите в НАТО продължават да нарастват за шеста поредна година. Той изрази очакване тази година посоката да се запази.

✓ Почти 60% от испанските компании заделят инвестиции за дигитална трансформация още тази година

Испанските компании се ангажират с цифровизация и инвестиции в нови технологии като най-бързият и ефективен начин за излизане от сериозната икономическа криза, причинена от пандемията, пише eleconomista.es.

Според първия барометър за икономическо реактивиране на компаниите и работниците, ярък пример е цифровото ускорение на Испания, което е позиционирало страната над средното за Европа в онлайн представянето. 59,9% от анкетираниите компании потвърждават, че въпреки сериозността на ситуацията, тази година те ще инвестират в дигитална трансформация. Барометърът е реализиран от Института за икономически изследвания във Валенсия (Ivie) и # EActiVate. Проучването, в което са участвали 840 компании, бизнесмени, предприемачи, фрилансъри и работници, показва, че през 2020 г. общо 14 от 88 сектора на испанската икономика са създали работни места и че 38,5% от анкетираниите фирми очакват оборотът през тази година да надхвърли този от миналата година. 29,5% потвърждават, че работната сила на техните компании ще се увеличи през 2021 г. спрямо тази от 2020 г., а 33,8% смятат, че през тази година поне ще са възстановили нивото на инвестициите преди кризата.

В момента секторите, които се разрастват и които продължават да създават работни места, са тези, свързани с новите технологии, електронната търговия, селското стопанство, преработката на храни, търговията на дребно и медицинския и здравния сектор.

Изследването подчертава високия процент на компаниите с бърза (82%) и свръхбърза (62%) фиксирана широколентовата връзка, значително над средното за Европа (съответно 76% и 46%).

"Искахме да направим този барометър, за да предложи визия за икономическото състояние на страната ни от гледна точка на усилията и капацитета за адаптиране на бизнесмени, предприемачи, фрилансъри и работници през 2020 г. Поразени сме от големия напредък в цифровизацията, иновациите и устойчивостта в данните, анализирани от Ivie, въпреки трудните моменти, които преживяваме", коментира Пола Льоп, ръководител на инициативата # EActiVate.

"Важно е да се подчертае, че дори и в неблагоприятна среда има компании, които са демонстрирали устойчивост, адаптиране към нови условия и които са се възползвали от обстоятелствата за насърчаване на цифрова трансформация", обяснява зам-директорът на Ivie Хоакин Модос.

Авторите на проучването обаче предупреждават, че само 20% от компаниите обучават служителите си по информационни и комуникационни технологии. "2020 г. беше ключова за дигиталната трансформация на бизнес структурата. И цифровизацията не е опция, днес е необходимост", казват те.

✓ **Петролът поскъпна на фона на данните за запасите в САЩ на Американския петролен институт**

Цените на петрола се понижиха в ранната търговия в сряда на фона на неочаквания спад на запасите от петрол в САЩ през миналата седмица, предаде Ройтерс.

Към 8:40 часа българско време цената на сорта Брент се повиши с 0,45 долара, или 0,66%, до 68,84 долара за барел, докато американският лек суров петрол WTI поскъпна с 0,49 долара, или 0,76%, до 65,29 долара за барел.

Днес представянето на двата сорта е нестабилно, като по време на азиатската търговия те се движеха между положителната и отрицателната територия.

През последните няколко дни пазарът бе оцветен в червено на фона на решението на редица европейски страни да спрат временно имунизацията с ваксината срещу COVID-19 на AstraZenecas заради притеснения от потенциални сериозни странични ефекти. Това от своя страна може да забави икономическото възстановяване на континента и съответно търсенето на гориво.

„Докато търсенето расте в Индия и САЩ, то остава слабо в Европа“, коментират от ANZ, като отбелязват, че според данни на федерацията на френската петролна индустрия (UFIP) потреблението на гориво в пътният транспорт във Франция е паднало с 10,8% през февруари спрямо същия период на предходната година.

Позитивно на пазарите обаче се отразиха данните на Американския петролен институт, според които запасите от суров петрол на САЩ са намалели с 1 млн. барела през седмицата до 12 март. Анализаторите, анкетирани от Ройтерс, очакваха ръст от 3 млн. барела.

Същевременно с това запасите от бензин са се свили по-малко от очакваното – 926 000 барела при очаквано понижение с 3 млн. барела. Това сигнализира, че активността на рафинериите се нормализира, след като миналия месец работата им в щата Тексас бе блокирана заради минусовите температури. Студеното време в южната част на САЩ парализира близо една четвърт от рафинериите в страната.

По-късно днес ще бъдат представени и данните за петролните запаси на Енергийната информационна администрация.

✓ **Ръст на борсите в Европа преди срещата на Фед**

Водещите европейски борсови индекси записаха повишения в ранната търговия във вторник, подкрепени от оптимистичните прогнози за печалба на Volkswagen и Zalando, докато инвеститорите чакат коментарите на Федералния резерв на САЩ за скорошният ръст на инфлацията, предаде Ройтерс.

Общият европейски индекс STOXX 600 се повиши с 1,94 пункта, или 0,46%, до 425,02 пункта, доближавайки се до рекордния си връх, регистриран през миналата година. Немският показател DAX отчете ръст от 81,55 пункта, или 0,56%, до 14 542,97 пункта. Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 напредна с 35,82 пункта, или 0,53%, до 6 785,52 пункта. Френският измерител CAC 40 се повиши с 10,16 пункта, или 0,17%, до 6 046,13 пункта.

Акциите на Volkswagen скочиха с 5,35%, след като вторият най-голям производител на автомобили в света изрази увереност, че мерките за съкращаване на разходите ще помогнат за подобряване на маржове на печалба през идните години. На този фон автомобилният индекс SXAP напредна с 1,55%.

Цената на книгата на Zalando се повиши с 4,38%, след като германският онлайн търговец на модни стоки представи прогноза за ръст на приходите през 2021 г., която надмина пазарните очаквания.

Вниманието на инвеститорите е насочено върху двудневната среща на Федералния резерв, която ще започне по-късно днес и ще приключи в сряда. Много анализатори се опасяват, че потенциалният скок на инфлацията на фона на

икономическото възстановяване може да накара централната банка да затегне паричната си политика по-рано от очакваното.

„Идеалната ситуация за пазарите би била тази, в която централна банка ще каже: „Да, имаме притеснения в посока инфлацията и ще предприемем мерки, за да предотвратим твърде големия и ръст“, коментира Конър Кембъл от SpreadEx. „Много вероятно е обаче Фед да покаже, че се чувства комфортно с инфлация, достигаща 2% и нагоре“, добави той.

Макар че оптимизмът около икономическото възстановяване подкрепи пазарите до рекордно високи нива, опасенията относно сравнително бавното темпо на ваксинация срещу COVID-19 в Европа продължават да оказват влияние на пазара, след като Швеция стана поредната страна, поставила на пауза имунизацията с препарата на AstraZeneca, след като няколко държави съобщиха за възможни сериозни странични ефекти.

Deutsche Bank понижи прогнозата си за икономическия растеж на Евророната през 2021 г. с един процентен пункт заради продължаващото действие на ограничителни мерки срещу разпространението на коронавируса в региона. Същевременно с това банката повиши прогнозите си за Обединеното кралство, САЩ и Индия.

Нови рекорди на Уолстрийт

Американските борсови индекси регистрираха повишения във вторник, като Dow Jones и S&P 500 достигнаха нови рекордни върхове на фона на оптимизма около повторното отваряне на икономиката след пандемията, предаде Си Ен Би Си.

Промишленият индекс Dow Jones се повиши със 174,82 пункта, или 0,53%, до 32 953,46 пункта, записвайки седмата си поредна сесия на ръст. Това е най-дългата серия в зеления сектор за индекса на сините чипове от месец август насам. Широкообхватният измерител Standard & Poor's 500 напредна с 25,6 пункта, или 0,65%, до 3 968,94 пункта, завършвайки сесията с нов рекорд и пети пореден ден на ръст. Индексът на високотехнологичните дружества Nasdaq се повиши със 139,84 пункта, или 1,05%, до 13 459,71 пункта.

През по-голямата част от деня акциите се търгуваха в червената зона, но основните индекси успяха да регистрират ръст в последните минути на търговията. Книжата на компаниите, които могат да спечелят най-много от отварянето на икономиката, записаха силен ръст. Положително бе и представянето на някои големи технологични компании като Apple, които в последно време отчитат загуби на борсите.

Акциите на American Airlines и United Airlines скочиха със съответно със 7,70% и 8,26%, след като въздушните пътувания през уикенда достигнаха най-високото си ниво от повече от година на фона на разпространението на ваксини срещу COVID-19.

Книжата на Apple поскъпнаха с 2,45%, като по-този начин загубите на компанията от началото на годината паднаха до под 7%.

Междувременно Данъчната администрация на САЩ започна да обработва директните плащания от 1400 долара за милиони американци, част от пакета от икономически стимули за 1,9 трлн. долара, окончателно одобрен през миналата седмица.

Акциите достигнаха най-ниската си стойност за деня, след като Италия присъедини към Германия, Франция, Ирландия и Холандия в прекратяването на употребата на ваксината срещу COVID-19 на AstraZeneca и Оксфордския университет на фона на опасения около случаи на кръвни съсиреци. В крайна сметка обаче пазарите преодоляха тези притеснения.

„Инвеститорите трябва да взимат предвид безпокойството около прегряването на икономиката и затягането на политиката на Федералния резерв, които обхванаха пазарите през последните седмици“, коментира Дейвид Костин Голдман от Goldman Sachs. „Смятаме, че оценките на акциите би трябвало да устоят на доходност по 10-годишните държавни ценни книжа от около 2% без особени затруднения“, добави той.

В понеделник 10-годишните американски облигации се задържа на ниво от около 1,6%, след като в петък достигна най-високото си равнище от повече от година. Нарастването на доходността по облигациите през последните седмици накара инвеститорите да пренасочат вниманието си към цикличните акции.

„Доходността по облигациите продължава да е основният риск за фондовите пазари“, коментира Джим Полсен, главен инвестиционен стратег в Leuthold Group. „Те обаче са спокойни днес, като забавянето на темпото им на растеж позволява на инвеститорите да се фокусират върху факта, че доходността остава ниска като цяло“, добави той.

Ръст в Азия

Водещите индекси на фондовите борси в Азиатско-тихоокеанския регион регистрираха повишения във вторник в очакване на двудневната среща на Фед в САЩ, която ще започне днес, предаде Си Ен Би Си.

„Това несъмнено е фактор, който кара инвеститорите да бъдат по-предпазливи в началото на седмицата. Вниманието е фокусирано върху това дали новите икономически прогнози ще подкрепят очакванията за вдигане на лихвите“, коментира Родриго Катрил от National Australia Bank.

Водещият индекс на Токийската фондова борса Nikkei 225 се повиши със 154,12 пункта, или 0,52%, до 29 921,09 пункта.

В континентален Китай бенчмаркът Shanghai Composite отчете ръст от 26,79 пункта, или 0,78%, до 3 446,73 пункта, докато по-малкият показател Shenzhen Composite напредна със 122,89 пункта, или 0,91%, до 13 642,96 пункта. Хонконгският измерител Hang Seng се повиши със 193,93 пункта, или 0,67%, до 29 027,69 пункта.

Южнокорейският показател Kospi записа ръст от 21,46 пункта, или 0,7%, до 3 067,17 пункта.

В Австралия индексът ASX200 напредна с 54,1 пункта, или 0,8%, до 6 827,1 пункта.

У нас

Индексите на Българската фондова борса (БФБ) записаха смесени резултати в ранната търговия. Основният бенчмарк SOFIX отчете спад от 0,70 пункта, или 0,14%, до 487,77 пункта. BGBX40 се понижи се задържа на ниво от 109,61 пункта. BGTR30 напредна с 0,02 пункта до 527,37 пункта. BGREIT остана на ниво от 144,85 пункта.

✓ Кабинетът приема нова дългосрочна антикорупционна стратегия

Анализ за изпълнението на Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията от 2015 до 2020 година ще одобри правителството днес.

Ще бъде приета и новата антикорупционна стратегия и пътна карта по нея за периода до 2027 година.

Министрите ще утвърдят Национална програма за популяризиране на българското висше образование и улесняване достъпа на лица с българска националност, живеещи в чужбина, до българските висши училища.

Предвижда се министрите да одобрят промени в Правилника към Закона за насърчаване на инвестициите и да приемат Наредба за предоставянето на информация на потребителите на храни.

✓ ЕК представя идеята си за сертификат за пътуване

Европейската комисия ще представи днес предложението си за създаване на зелени дигитални сертификати - документите, които ще помогнат за възстановяване на свободното движение.

В така наречените "зелени паспорти" ще бъде посочено - има ли поставена ваксина и на коя компания е.

За да се избегне дискриминацията, електронните документи ще съдържат и доказателство за негативен PCR тест или доказателство за наличие на антитела при възстановяване от коронавируса.

Всяка държава ще решава самостоятелно дали задължително да изисква сертификатите на границите си.

Днес се очаква експертите на СЗО да представят междинния си доклад за ваксината на "Джонсън и Джонсън", която вече е разрешена за употреба в Европейския съюз.

✓ Тем и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Денят започва“

- Спешни мерки в София заради ръста на заразени с коронавирус. Ще успеят ли властите да овладеят натиска върху здравната система? Гост - директорът на Столичната здравна инспекция д-р Данчо Пенчев;
- След София, и Бургас затяга мерките. На живо: Ще издържат ли болниците в града с най- висока заболеваемост от COVID-19?;
- Кой ще гледа децата ни, ако затворят детските градини? Какви са трудовите ни права в условия на пандемия?;
- Как ще гласуват сънародниците ни зад граница и ще стигнат ли изборните секции?;

Нова телевизия, „Здравей България“

- Предизборни дебати - сблъсък между ГЕРБ, БСП И ДПС;
- Ще затворят ли отново детските градини, фитнесите, моловете и заведенията?;
- Масов бой между ученици и стрелба в училище;
- Питбул без намордник напада деца и други кучета в близост до детска площадка.

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Заради все по-вечето случаи на болни малчугани лекар зове: Деца, избягвайте бабите и дядовците си, за да не ви заразят;

в. Труд - Вдигат пенсиите с 5,5% догодина;

в. Телеграф - Над 2000 се изсипаха в Занзибар;

в. Монитор - Всеки трети у нас със застраховка "Живот";

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - ГЕРБ: €1000 средна заплата, още 500 км магистрала, няма да се вдигат данъците;

в. 24 часа - Военните провалиха търга за 1,2 млрд. лева за бронирани машини, ще правят български;

в. Труд - Премиерът Бойко Борисов от Виена: Ще ни накарат да търсим ваксини от трети страни;

в. Труд - РЗИ предлага локдаун в София;

в. Телеграф - US посланикът у нас Херо Мустафа: България е партньор, приятел и съюзник;

в. Телеграф - 12 000 първолаци в онлайн битка за школо;

в. Монитор - София връща мерките, Плевен ги разхлабва;

в. Монитор - Борисов, Курц и още 4-ма премиери поискаха от Брюксел: Справедливост и промени в механизма за разпределение на ваксините;

Водещи интервюта

в. 24 часа - Д-р Петър Берон - биолог, зоолог, биоспелеолог, политик: Слушам с едно ухо предизборните спорове - знам кой политик какво ще каже и как ще му отговорят;

в. Труд - Проф. Радостина Александрова, вирусолог от БАН пред "Труд": Няма нито една опасна ваксина на пазара;

в. Телеграф - Янка Такева, председател на синдиката на българските учители: 68% от учителите с имунитет срещу COVID;

в. Монитор - Инж. Звезда Пеева, директор на Професионална гимназия по транспорт "Макгахан": Техник по поддръжка на автомобили не се става онлайн;

Водещи анализи

в. 24 часа - Защо четвърт милион избраха Англия пред България;

в. Труд - Голямата отсъстваща предизборна тема;

- в. Телеграф - Иху-иху и после тихо;
- в. Монитор - От Кривналиев до героя на Стивън Спилбърг.

✓ Предстоящи събития в страната на 17 март

София

- От 10.00 ч. чрез видеоконферентна връзка ще се проведе редовно правителствено заседание.
- От 11.00 ч. в онлайн платформата Zoom ще се състои пресконференция „Рак на маточната шийка - превенция, ваксинация и ранна диагностика“.
- От 12.00 часа чрез платформата Zoom ще бъдат представени проектите „Равен достъп до училищното образование в условията на кризи“ и „Подкрепа за приобщаващо образование“, които се реализират по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОП НОИР) 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.
- От 13.30 ч. в заседателната зала в сградата на Висшия съдебен съвет Прокурорската колегия ще проведе заседание.
- От 15.00 ч. на „Моста на влюбените“, по повод Деня на Свети Патрик, посолството на Ирландия в София, с подкрепата на Столична община, ще предложи на гостите и жителите на София изложба, наречена "Празник на ирландската култура". Изложбата ще бъде открита от посланика на Ирландия г-жа Мартина Фийни и заместник-кмета по култура на Столична община Тодор Чобанов.

Стара Загора

- От 10.00 ч. ще се състои онлайн Българо-казахстански бизнес форум.

Търговище

- От 11.00 ч. в зала 74 на Община Търговище ще се състои въстъпителна пресконференция по Проект „Подобряване на енергийната ефективност на система за външно изкуствено осветление на град Търговище – община Търговище“.

Парламентарни избори 2021:

София

- От 9.00 до 11.00 часа пред търговски център „Галакси“ кандидатите за народни представители от „БСП за България“ за 24 МИР Александър Грозданов, Светослав Стойков, Методи Костадинов, Жени Стайкова и Володя Нейков ще се срещнат с граждани.
- От 9.00 до 11.00 часа на пазара в квартал „Красна поляна“ кандидатите за народни представители от „БСП за България“ за 25 МИР Иван Гранитски, Стефан Начев, Николай Цонков, Георги Миланов, Петранка Тодорова, Марина Богданова и Красен Раковски ще се срещнат с граждани.
- От 11.00 в централата на ПП АБВ на улица „Врабча“ 23 ще се проведе пресконференция на председателя на партията Румен Петков.
- От 12.30 часа в централата на АИКБ представители на ГЕРБ ще проведат работна среща с Асоциацията на организациите на българските работодатели.

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2020 г. до днес може да намерите на адрес: <http://bica-bg.org/?p=5966> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив на изданията от 2011 г. до 2019 г.